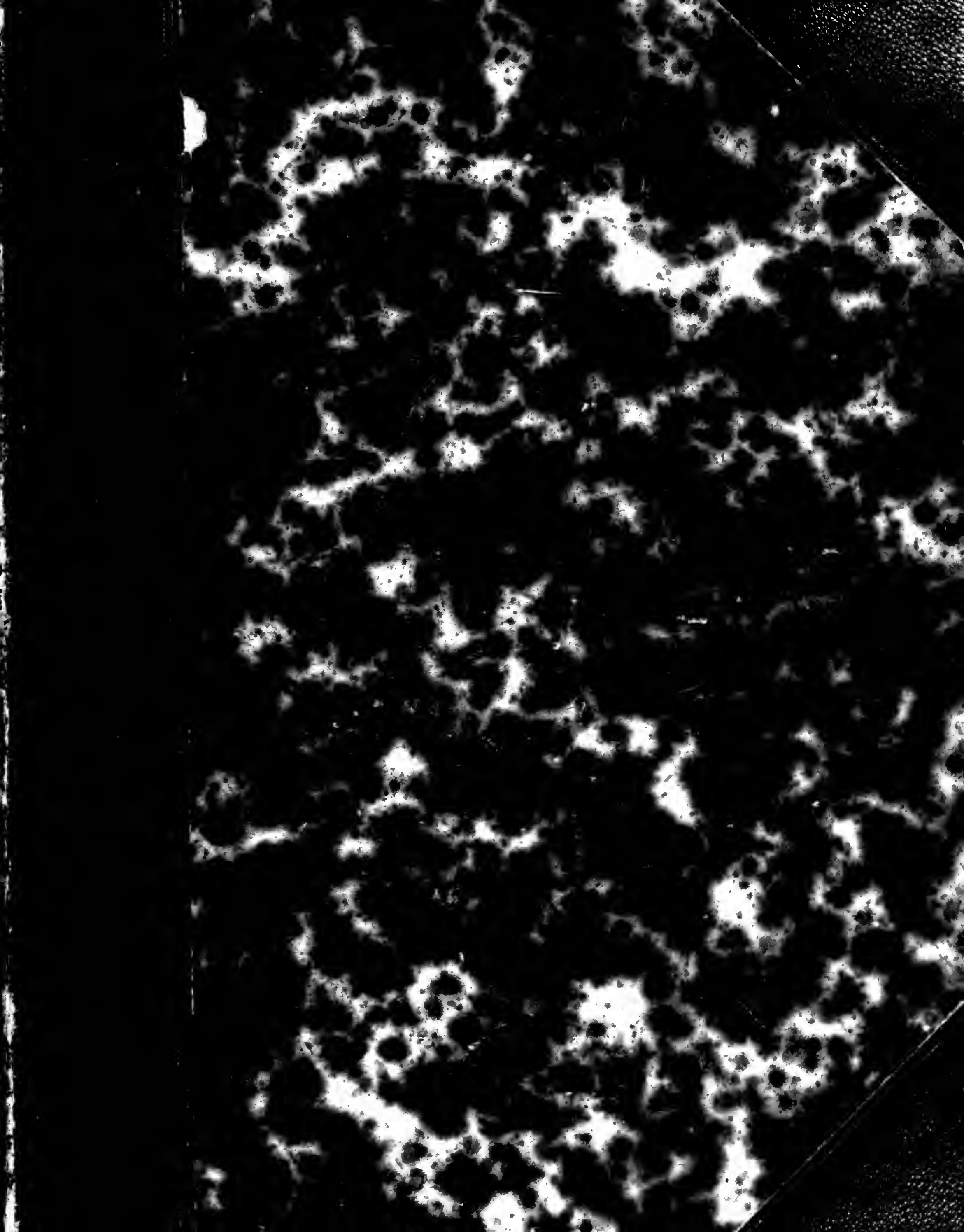
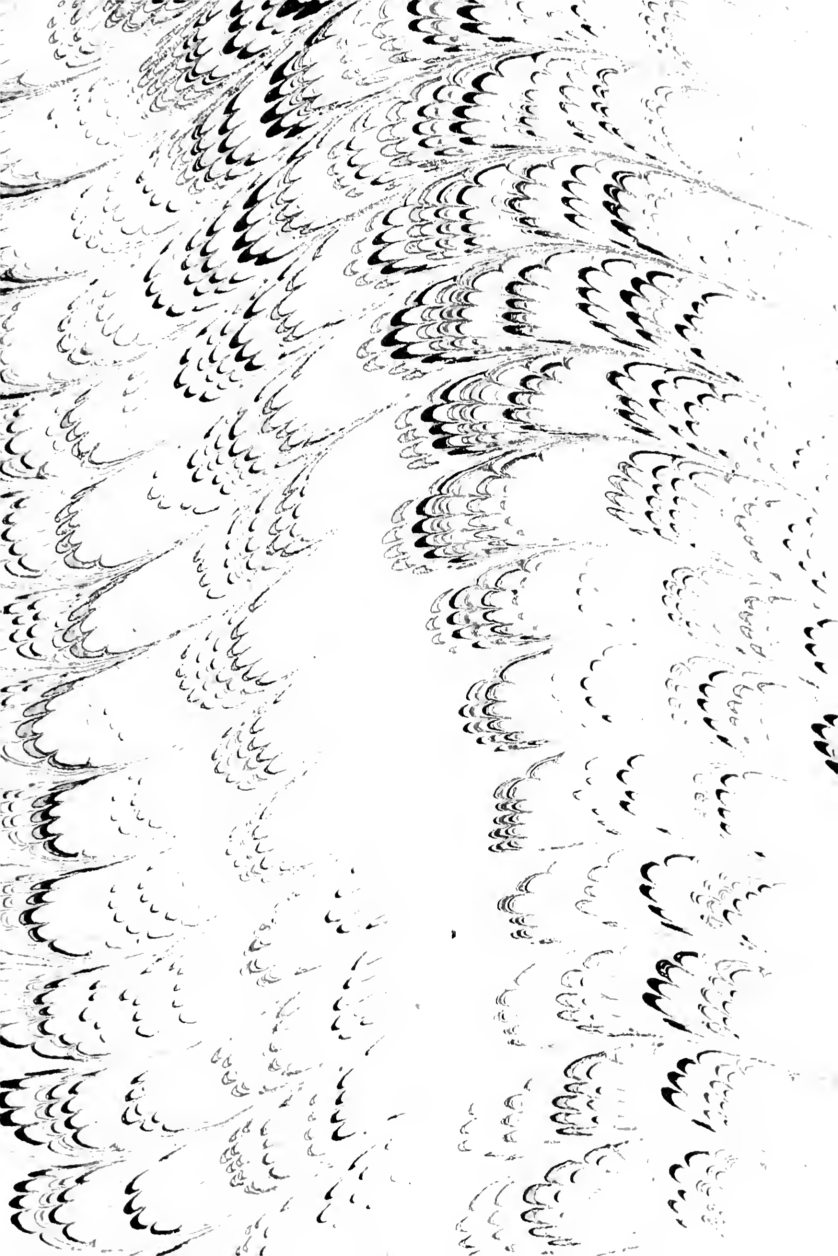

JOURNAEL,

Of Dagh-Register / gehouden by Seven

MATROOSEN,

In haer Overwinteren op

Spitsbergen in Maurits-Bay/

Gelegen in Groenlandt, t' zedert het vertreck van de Visschery-Schepen der Geoctroyeerde Noordtsche Compagnie, in Nederlandt, zijnde den 30. Augusty, 1633. tot de wederkomst der voorsz. Schepen, den 27. May, Anno 1634.

Beschreven door den Bevelhebber

JACOB SEGERSZ. van der BRUGGE.

t' AMSTERDAM, Gedruckt

By GILLIS JOOSTEN SAEGHMAN, in de Nieuwe-straet/
Ordinaris Drucker van de Journalen der Zee- en Landt-Reysen.

Lief-hebbers van de Vaert, gelegen in het Noorden,
Hier ſiet ghy Dagh op dagh, hoe 't 's Winters daer toe gaet,
En wat dees SEVEN MAETS, van Beeſten ſien en hoorden;
't Is alles ſoo geſchiet gelijck 't Corect hier ſtaet.
Daerom koopt geen Journael/ waer 't oock van mochte weſen,
Dan daer dees Faem op ſtaet, of wel, Gedruckt by Deſen.

Hier na een Beter.

Aen de E. Heeren Bewint-hebbers van de Geoctroyeerde Noortsche Compagnie, in Nederlant.

NAdien seer geliefde Heeren, als wackere Kooplieden, altijdts kloeck op u gewin, de palen van uwen handel belustight zijnde uyt te breyden, en de inkomsten, so 't mogelijck waere, te verdubbelen, heeft het Uw E E. gelieft na voorgaende overweginghe, gesamentlijck te bestemmen, dat ghy eenighe Scheeps-gasten in uwen dienst, die tot sulcks hun aenboden, soud employeren, om op het eylandt Mauritius in Groenlant, mitsgaders aen Spitsbergen in de Mauritius-Bay, werwaerts uwer E E. handel sterckt, te overwinteren, en aendachtiglick al het gene binnen den tijdt van haere tegenwoordigheyt aldaer soude voorvallen, gade te slaen, ende dagelicks by geschrifte te stellen: ten eynde men daer uyt soude konnen besluyten of het mogelijck waer, dese tot noch toe woest en onbewoonde plaetsen, tot merckelijke dienst en avantagie van uwe E E. Societeyt te begaen. So is't, dat wy vergeselschapt zijnde met dese navolgende persoonen:

Ian Hendriksz. Kunst van Zierkzee, Kuyper.
Alef Willemsz. uyt Gelderlande, Kock.
Kersten Andriesz. van Fredrickstadt.
Maerten Iacobsz. Tandel, van Dantzik.
Adriaen Rutten Goud, uyt het Landt van der Goes, Timmerman.
Marcus Pouwelsz. van Amsterdam.

Als uw E E. bekent is, aen 't Landt Spitsbergen zijn gebleven, al ons wedervaren, volgens onsen schuldigen op-geleyde plight, getrouwlick en na vermogen aenteekenende. Dog nademael het niet seer gunstigh avontuer van de seve Groenlanders, nevens onse voorvallen niet alleenelick uwer E E. schriftelick is behandight; maer oock alle Lief-hebbers ten dienste, en tot een gedachtenisse door openbaeren druck gemeen gemaeckt: So hebben wy oock den selven het onse, geensins konnen verborghen houden, maer oprechtelick het verlangen van haer moeten voldoen. Eer wy dan daer toe selfs traden, heeft het ons mede niet ongerijmt geschenen (nadien mijns wetens hier voren niet, of weynigh daer van na waerheyt beschreven is) kortelick van de natuer en gelegentheyt deser Landen, yets voor af te redenen, en 't gene dies aengaende ons bekent was den onkundighen bekent te macken.

GROENLANT als geensins groen, â contrario, als waerschijnelick is, genoemt, maer bequamer om dat het grouwelick en schouwelick is Grouwland, wert van anderen geheten Engroeneland, Gronland, Grunlandia. Gronia, en Ian Mayen of Ian Muyen Eylandt, om dat hy van Muyen gesproten zijnde, 't selfde werdt geseyt ontdeckt te hebben. Het is by de twee of drie-en-twintigh Iaren van de Nederlanders bevaren, de groote van dien is ontrent 18. mijlen in 't rondt. Het is gelegen ten Westen naest over Yslant (welck Eylandt leggende op de Noorder breete van 65. gr. 44 min. mede woest en verlaten zijnde in 't Iaer 874. van de Noorwegers eerst is bewoont) op de Noorder breete van $17\frac{1}{2}$. graden; ende Ptolomeo (wiens verstant en neerstigheyt in de Wereldt te beschrijven niemant van de Ouden heeft overtreft) onbekent geweest: die van gene landen ten Noorden buyten de drie-en-tsestichsten graedt, onder de elevatie des Pools, daer Thule, 't leste wert gestelt en getelt, heeft geweten. Gelijck ten Zuyden, van al wat buyten den sesthienden graed Zuyder-breete: ten Oosten van al wat buyten den hondert tachtighsten graed: ten Westen van al wat buyten Spanjen, en de geluckige Eylanden is gheweest. Het leydt van Spitsbergen ontrent de 149. of 150. mijlen; ende men zeyldt van 't selfde Eylandt nae de Mauritsbay met de coers N. N. O. wel so Oostelick. Men vinter geen hout, of geboomte, dan 't gene van Noorwege of de by-gelegene plaetsen door storm en winden ontwortelt zijnde, of ook door eenig ander Avontuer derwaerts gedreven wert. De Sonne vertoont sich aldaer de jongste reys in den zuyder Horisont den 16. of 17. November, ende

verbergt ſijn lieffelick aengeſicht, veroorſaeckende een gedurige bedroefde nacht, tot dat de ſelfde weder in den Horizont kan verſchijnen, 't welck is den 26. of 27. dagh van Ianuarius. Het is van geen ander inwoonders, als ſpier-witte Beeren, Voſſen, en by wijlen eenighe gevogelte voorſien. De Koningen van Denemarcken hebben haer tot noch toe het gebiedt over de onbekende ſtranden, door pretenſie van aenpalingh toe ge-eygent. Het Landt is meeſt door de Vanghſt der Walviſſen van de Engelſen, Franſen Biſcayers, Denen, en inſonderheyt van de Nederlanders genobiliteert.

Spitſbergen is langer van de Nederlanders bevaren als Groenlandt, en ten aenſien des ontdeckers van 't Landt, met dien naem; maer van wegen de ſpitsheyt des geberghten, welcke ſich den genen die uyt Zee komen aenzeylen, vertoont Spitsberghen, en eenighe ſoo 't ſchijnt het Nieuwelandt genoemt, gelegen op de Noorder breete van 80. graden 3. min. of het een Eylandt, of vaſt aen-een-palent landt ſy, is tot noch toe onbekent. Men vinter Reenen, of om beter te ſeggen, Reekalven, ſeer heet van natuer, hebbende de gedaente, en groote van een Kalf, ende hoorens als herten, maer ruygh en teer, als ſy die ſtooten bloenſe. Het vermoeyen is, datter wel eenige Boſch-achtige plaetſen dieper in 't lant ſoude mogen weſen, daer van ſy veerder om haer koſt te ſoecken afdwalende, door de menichvuldighe Sneeuw belet zijnde, het ſpoor verlieſen, en den oever naerderen. Het is mede voorſien met Voſſen, eenigh gevogelte, en ſpier-witte Beeren, die daer ook teelen, haer in Zee en op 't land onthoudende. De Sonne verſchijnt aldaer de leſte reys in den zuyder Horizont den 21. of 22. October en het is gedurigh nacht tot den 20. of 21. Februay. Doch ſy is als nu niet van ons boven 't geberghte voor den 28. February, maer wel de ſchaduwe benevens de reflexie aen den oever van 't gebergte in 't N. W. geſien. De Koningen van Denemarcken ſchrijven hier inſgelijcks als boven, haer ſelven de heerſchappye toe. Het is mede meeſt door de Vangſt der Walviſſchen vermaert, die met groote menichte haer daer ontrent vertonen, als breeder in dit Iournael wert beſchreven. De Zee ontrent deſe Landen, en des gehelen Noordts; wert Oceanus Hyperboreus geheten; van 't volck aen den uyterſten oever van het Noorden woonachtigh. Inſgelijcks Mare Cronium, om dat Saturnus een kout geſternte in deſe plaetſe wort geſeyt te heerſchen. Van wegen de ſelfde oorſaeck oock Concretum en Amalchim; het welck eertijts in de Tael van dit volck bevroſen, ende Morimaruſa, dat een doode Zee beteeckende, om de langduyrige duyſterniſſe, en 't verbannen aſpect van ſachter geſternten. Tacitus noemt het een traegen by na onbeweeglijcke Zee, gelijck ſeer wel van anderen is aengemerckt. Deſe ſtreeck is ontwijfelick geenſins ſo bekent geweeſt.

Gelijck van de eerſte Schip-maekingh de Latijnſche Poeet Lucanus betuyght. En wanneer oock in oude tijden, op de pilaeren van Hercules geſchreven is niet veerder. Waer mede te bekennen wiert gegeven, datter buyten die geen ſtranden; maer een hy na oneyndelijcke Zee te vinden was. Het ſy dan dat de ſelfde van koper twaelf voeten langh, ontrent de ſtadt Gadir, nu Caliz in Spangjen ofte bergen, die als pilaren van verre den aenkomenden ſchenen, den eenen in het uyterſte geweſt van Europa, aen de ſlincker-hant, den anderen aen den uyterſten oort van Africa, aende rechter zijde zijn geweeſt. Ten tijde van onſe voor-Ouders is de Werelt eerſt wel omgezeylt van Americo, Draco, en Candiſchio. In onſe leef-tijdt van Oliverio a Nord, Schoutenio, den voorgenoemden Spilbergen, en l' Heremite. Maer niemant ons wetens, heeft ſoo hoogh by Noorden, de natuer met balcken beſtrijdende, konnen door-booren, al-hoe-wel 't verſcheyde reyſen ſo van Engelſen, als mede van de Nederlanders is verſocht, de felle koude, en den ſtercken Ys-gangh haer te rugghe drijvende. Doch om uwer E. niet eenige ſtreecken hooger te leyden als 't van noode is, en met andere u genoegh-bekende omwegen langer op te houden, ſo wil ick Uw E E. hertelick gebeden hebben, deſe onſe Beſchrijvingh, ſoodanigh ſy is, nu yder geopenbaert, in danck aen te nemen.

Jacob Segerſz. van der Brugge.

JOURNAEL,

Gehouden by seven Matroosen / aen 't Landt van Spitsberghen / in de Mauritius-Bay / gelegen op de Noorder-breete van 80 graden 3 minut. t'zedert het vertreck van de Visschery-Schepen der Geoctroyeerde Noordtsche Compagnie uyt Nederlant / zijnde den 30. Augusty 1633. tot de weder-komste der genaemde Schepen den 27. Mey / Anno 1634.

N 't Jaer 1633. nae Christus geboorte / den 30. Augusti / naer een eerlijck afscheyt / hebben de Schepen haer Ancker gelicht / ende zijn met eenen Noort-Oosten windt de Noord-Bahy uyt in Zee gevallen / de Heere geve haer een geluckigh ende voorspoedigh arrivement / ende wijders wat tot der Compagnie meeste voordeel / ende onser aller zaligheyt is streckende / des nachts passeerde de Vloot de West-Bahij.

Den 31. dito / de wind als voren / met gestadige jacht-sneeu; alsoo het lelijcke weer ons het uytroeyen belette / redderden wy wijlens ons Tent / ende de Victualy stont in 't Magazijn / naer middag bequamen wy eenighe Meeuwen / die seer goet van smaeck zijn / de welcke wy brieden / van meeninge omme goet te houden tegens den aenstaende Winter. Den selfden dito resolveerden wy ten eersten alle devoir te doen / om verversinge van Salade / Rheenen / ofte anders tot onse Provisie / voor een siecken dach te bekomen / 't welck voor al noodigh tot preservatie van onser gesontheydt dienden in 't werk gestelt: mede dat men alle smorgens en savons eer de Kock schafte / een Psalm singen / en ons gebed tot Godt doen souden / om alsoo den zegen Godts over ons te krijgen: In den avont was veel sneeus gevallen / daer over wy seer bedroeft waren / uyt oorsaeck dat wy vreesden door sulcken middel voor ons de Salaet zwaerlijk soude sijn te bekomen.

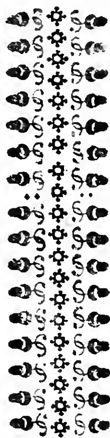
Den eersten September / de windt Oost met klaer weer / over sulks maeckten wy ons Chaloup gereet / om na 't gebedt en de broegh-kost / ons ter Rheene-jacht te begeven / ende door sulcken middel tegens den aenstaende / donckeren / kouden Winter / yetwes tot verversinge / in noot te hebben aen te spreken: maer also wy door de stercken wint en stroom weynich avanceerden / so waren wy genootsaekt in de Zeeusche Bahy 't Lant aen te doen / daer wy ons brant-hout uyt het ys hackten / ende een Tent op vijf of 6 riemen maeckten / met ons Chaloup-zeyl daer over / wy hackten oock eenigh brandt-hout uyt het ys / dat van de Zee was op geworpen ende alreets bevroosen / naer 't verloopen getij braecken wy ons Tent op / ons te water begevende / om ter gemunter plaets ons devoyr te doen. Alsoo het ys sich verthoonden / deden wy den Albastert-houck weer aen / daer wy hoog op 't gebergte klommen / van waer wy geen water konden bekennen; maer soo onder 't Land als te Zee niet als ys: ontrent welck ys wy diversche groote Walvisschen hebben gehoort ende gesien / wy vonden over sulcx niet geraetsaem ons in sodanigen gelegentheyt / ende so laet in 't Jaer in het selvige ys te begeven / door dien 't voor de Compagnie geen voordeel / maer risico van haer dessein was te verwachten; na dien wy nat van roeyen waren / setten wy het Septem-ber.

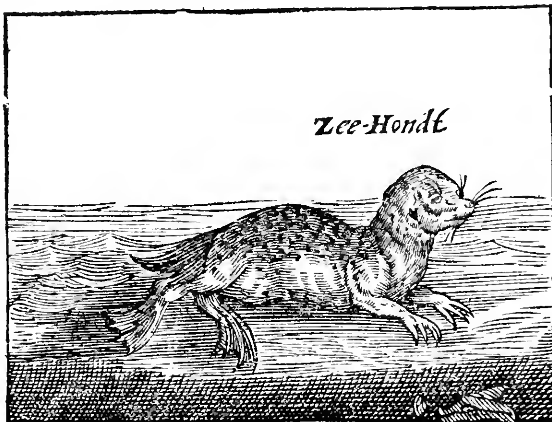
Septem-
ber.

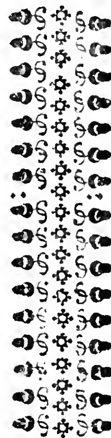
zeyl by/van meening om met de Noordooste windt buyten de Voghel-sangh t' zeewaert door te laten staen; ontrent Manjer-Bahy gepasseert zijnde / begonst het heel hard te Buyen/ met swaere mist / so dat met voornoemde windt ons Mast en Zeyl haer selver streeck / daer met wy veel water in de Chaloup kregen; na uythoosinge van 't water/setten wy 't zeyl weder by / dat met de zwarrel andermael de Chaloup by na omrocht / gaft ons reden om 't zeyl in te nemen/ende dat wy aenvingen te roeyen / door de dicke mist konden wy het Landt niet bekennen / noch sien waer/ ende ontrent welke Bahy wy waren/so dat d' een seyde/ wy roeyen t' zee/ d' ander wy roeyen na dese/d' ander wy roeyen na gene Bahy/ gaf over sulcke onbekentheyt ordre / dat men 't eerste Lant dat doenlijk waer soude aendoen / ende aldaer klaerheyt verwachten ; maer also 't wat op klaerden / bevonden wy ontrent de Noordt-Bahij te zijn/mat ende nat wesende/ lieten wy 't door-staen / ende sijn des nagts door Godts genade weder in ons Tent gekomen / daer over wy seer verblijt waren. Den 2 dito/de windt uyt den N. O. met betrocken locht / verrichteden wy weynich van desen dach/also wy de selvige meest met rustē hebben door gebragt / wy bevonden menichte van ijs inde Bahij / dat meest door 't vallen van de ijsberghen was gecauseert : als mede vertoonde sich veel ijs voor de Mond van de Noord-Bahij / seer hoogh uyt het water als Schepen met zeylen. Den selven dito / inghevalle Biskaijers ofte andere Scheepen / in ofte ontrendt de Bahij sich hadden vertoont / soude men om haer te abuseeren / in alle de tenten vuyr gestookt hebben/ ende rook uyt de schouwe laten optrecken/beneffens 't waeijen der Vlaggen / van 't Fort eenige schoten gedaen / ende luyt gewach hebben ghemaeckt / oock op de hoedanigheydt der Nationes schepen goet regart genomen/ savonts quam'er een Walvis de Noord-Bahij in / en sette sijnen ganck de West-Bahij uyt. Den 3 dito / smorgens mooy klaer weer met warme Sonne-schijn / daer mede de sneeu weder t' eenemael is gesmolten/ wy visten alsdoen veel Balijnen / die wy met hoog water op 't strant gehaelt hebben / ende van meeninge sijnde om die met laeg water schoon te maken/ende in verseekerheyt te brengen ; op dato vertoonden sigh drie of 4 reysen Walvis in de Bahij / het vallen van de ijs-bergen continueerden als voren. In den avont schoot de windt Zuyd-westelijck. Den 4 dito/de windt ende het weer als voren; dato is ordre gestelt/ als dat de Gasten van nu voortaen om quartier gestadigh souden waght houden / en wel neerstigh uytsien / om van 't gunt soo by nagt als by dach mocht voorvallen/ verwittight te sijn / ende dat t' sijner tijt aen de E: E: Meesters te behandigen. Den 5. dito / het weer ende de windt als vooren/ over sulks roeyden wy met de Chaloup na de West-Bahij om te sien hoe 't sich t' zee al hieldt ; oock ofter geen doode vis was/ ofte ietwes dat voordeel konde geven/ doch bevonden dat de Salaet teenemael in 't zaet stondt/ende niet goet en was om te eten / brachten wy weynigh met ons / dat ons seer bedroefde. Inder nacht begonst het wat te waeijen uyt de W. ende W. N. Wester hand. Den 6. dito/de wint als voren met redelijk klaer weer/ tegens de middagh kalm-stil/over sulcks voeren wy met ons Chaloup / om te sien of daer yets gestrant was dat ons voordeel soude komen doen / maer niet vernemende zijn gekeert/ op welcke weg diversche Walvisschen sich vertoonden / daer van eenige seer mak bleven liggen : t' huys komende maeckten wy ons Chaloup ter Visscherij gereet in manieren als volght. Voor eerst / twee vaten windt-dicht gekuypt / de hoepen neffens het lijn daer aen ghespijckert in manier als boeijen / daer ongevaerlijck 70 of 80 vadem lijn aen vast ghemaeckt / dees voornoemde vaten soude in de Chaloup geleyt

Septem-
ber.

geleydt worden / daer uyt men het Harpoen soude schieten / met vijf man ghemant zijnde / ende noch een ander Chaloup met twee man/of 't saeck waer dat de Vis de Caloup af handig ofte onweerbaer maeckte/ als dan souden bergen dat mogelijck waer. Den 7 dito / smorgens moy weer ende klare werme Sonneschijn / het windeken uyt den Zuyt-westen: dese voor-middagh hebben wy weder eenige Walvis-baerden gevist / die wy schoon maeckten ende in verseeckertheyt brachten: nae middagh scherpten wy Lensen en Harpoen/ de voorgangers droogende/ ende alles dat ons dacht goet te komen doen ter Visschery gereet makende; buyten de Noort-Bahij t' zeewaert vertoonde sigh veel ijs / mede vielder groote menigte van ijs bergen/ eenige reysen/ met soo een gedruys / ende in forme als donder / soo dat het by aldien ons het vallen van de genoemde ijs-bergen onbekent geweest ware / wy het mede niet anders als voor donder souden hebben aengenomen. In de voor-avont vertoonde sich met blasen ontrent de Mont van de Noordt-Bahy diversche Walvisschen. Den 8 dito smorgens ghewenst Septem-ber.

weer / het windeken uyt de Zuyd-westelijcker hand : Dese morgen vertoonden haer Zee-honden in de Bahy / maer komender geen bekomen: nae middagh roeyden wy weder uyt met de Chaloup/ om te sien hoe 't sich al t' Zee hielt; maer niet vernemende als een kalme Zee/ zijn wy gekeert/ende savonts ontrent wester-Son aen ons Tent gekomen. Den 9. dito/het weer en wint als voren/ met warme Sonne schijn / over sulcks ben ick/als mede Jan Kunst / Maerten Jacobsz. Kersten Andriesz. ende Alef Willemsz. met de Chaloup gesamentlijcke geroeyt na de N. Salaet-bergh / om te sien ofter niet waer te bekomen / dat tot voordeel ofte verversinge mochte strecken; in 't af-roeyen vonden wy een Walrus / de welcke in 't zaysoen van de Visschery het hooft was afgesneden/ om de Tanden / de welcke sy twee hebben/ staende in 't bovenste van 't Back-huys / dat goet Yvoor is / ende wegen de sommige met hun twee 6. 7. of 8. pont/welcke voornoemde romp wy aen 't Landt brachten / ende ontrent een half vat Vet af haelden : wijders maeckten ons Reys nae de genoemde N. Salaet-bergh / alwaer wy de Salaet soo extraordinaris goet/ ende in so grooten abondantie vonden / dat het onmogelijck scheen te zijn: Welcke Salaet by na van fatsoen was

als

Septem-ber. als water-Kors / ende is de ſelvige niet ſeer ongelijck van ſmaeck / maer valt wat dick gekropt ende Krans-wijs / die met groote moeyte hoogh van 't geberg-te moet zijn gehaelt; daer ſich Jaerlijcks groote menichte van Meeuwen ont-houden / daer mede de Mos aen 't ge-berghte wort gemiſt / ende door ſulcken middel aldaer jaerlijckx Salaet valt / en-de oock eenige Zueringh van fatſoen en ſmaeck als in 't Vaderlandt / wy ſneden groote quantiteyt / daer over wy ſeer waren verblijt: van 't geberghte waren wy ſo onder de wal / als t' zee-waert veel Walviſſchen ſiende; ſnachts zijn wy on-trent Noorder-ſonne aen ons Tent ge-komen / alwaer wy de Salaet op een ſteene Vloer in een ander Tent hebben geleyt (in 't Godt belieft) van meeninge zijnde de ſelvige goet te houden tot des noot zijnde / ofte tot de Winter / ende ons daer mede te mets eens te ververſchen. Den 10. dito / ſchoon gewenſt warm weer met klaer uytſicht: ontrent middag was ick yets in de Noordt-Bahy ſien-de / dat ſich heel hoogh uyt het water op dede / welck ons dacht een doode Walvis te weſen; over ſulcks hebben wy daer nae toe met de Chaloup geroeyt / ende bevonden dat een ſteene Klip te zijn: op dato bakten wy ons eerſte back 17 of 18. Brooden van ontrent 2. pont yder broot dat heel goet viel. Den 11. dito / het weer en wint als voren / uyt welcke oorſaeck wy met malkander reſolveerden ander-mael noch een tocht nae 't leege Landt ter Rheene-jacht te doen / alſo 't ſeer ſtil waer / moeſten ſy 't met de riemen halen; tegens den avont deden ſy luyden Biſ-kayers houck aen / alwaer ſy hoogh op 't geberghte weſende / ſonderlinge geen Ys konden ſien als verde t' Zee-waert / von-den goet haer nae der gemunter plaets te vervoegen. In de voor-nacht zijn ſy-luyden aen 't genoemde vlacke Landt gekomen / alſo mat van roeyen / ſloegen ſy de Tent op / ende begaven haer eerſt wat tot ruſten (uyt-geſeyt een) de welc-ke wacht hiel / om van 't Ys ofte onge-diert niet overvallen te werden. Wat aengaet in de Mauritius-Bahy is ons niet beſonders voor-gevallen. Den 12. dito / het weer en wint noch als voren / ſmor-gens ontrent Ooſter-ſon hebben haer de Jagers ter jacht begeven / en verſpreyden haer in twee partijen / yder met een Hondt by ſich / ende is by de eene partije drie Rheenen bekomen / waer van het een wel 4. mijlen / het tweede drie / ende het laetſte ander-half mijl moeſte zijn gedragen; welcke Rheenen terſtont het ingewant moet zijn uytgenomen / ofte zijn in korten tijt verdorven / twee waren ſoo groot als Kalvers / maer het derde een jonck Beeſt. Alſoo de wint uyt de Ooſtelijcker hant harde begoſt op te ſte-ken / daer mede ſy het Ys ſterck ſaghen aen dringhen / waren genootſaeckt de Tent op te breken / ende haer met de Chaloup nae de Zee te vervoegen / door dien het harder begoſt te wayen / ende de Zee ſeer hol ſchoot / ſouden weder geerne landt hebben aengedaen / maer van de ſtercke berninge dorſten ſy met de Cha-loup het Leger niet naderen / nochte om de holle Zee te ontloopen het Zeyl in ne-men / want de Stuerman moeſt geſta-digh waerſchout zijn om de Zee wat in de Mont te leggen / ofte ſy ſouden van de ſelvige overvallen hebben geworden: in de Arſſijpel ende Manjer-Bahy wa-ren ſy-luyden diverſche Walviſſen ſien-de. Noch verſtont ick hoe dat een Man met namen Alef Willemſz. in de ge-noemde Manjer-Bahy een vuyr-ſtrael ofte pijl / op een Ys-bergh ſoude hebben ſien nederdalen / daer op de ſelvige langh bleef ſtaen / ende is naemaels verdwee-nen. Den 13. dito / de wint O. Z. O. deſen morgen zijn Godt lof ende danck de Jagers weder gearriveert / met haer brenghende de drie voornoemde Rhee-nen / de welcke wy aen ſtucken hackten en met Azijn gewaſſen / ende Peper daer over geſtroyt in de Tent / alwaer ons Salaet was / aen ſpijckers op gehangen / Septem-ber.

van

Septem-ber. van meeninghe om die so met vervriesen goet te houden tot de Winter / ofte des noot vereyschende / om alsdan ons daer wat mede te ververssen. Desen morgen waren wy buyten de Noor-Bahij veel Walvis siende / ontrent middagh roeyden wy tot de Voghelsanck / daer wy meynden een dooden vis ghesien te hebben : maer bevonden dat het een stuck ys waer. Inden Avondt stack de windt hart op met buijen. Den 14. dito / smorgens stil Mistigh weer / doch ontrent Noort-oste Sonne klaerden het t' enemael op / ik sach yet ontrent d' Arsijpelle dat sich seer hoogh uyt 't water op dede ; over sulcx ick mijn Metgesellen uyt de Kooije ontwaeckte / om haer advijs te hooren ; eenige seyden het is een dooden Walvis / andere het is een groot stuck ijs: waer over ick my beneffens noch vijf andere / met de Chaloup daer na toe vervoeghden / om van 't gene het soude mogen wesen versekert te zijn / het welcke wy een groote vers-gestorven Walvisch bevonden / zijnde een wijfken / daer in wy geen Lens noch Harpoen vonden / veel min tekens van sulcks ; so dat wy mijnden dat hy van de Swaert ofte Vin-vis soude doot zijn gejaegt : alles wel besightight hebbende versochten de genoemde Vis met ons ses Man wat uyt het vatten der stroom van de Arssijpelle te roeijen / doch nae langh roeijen bevonden wy meer t' Zee gedreven te wesen ; over sulcx waren genootsaeckt de selvige Vis te laten leggen / ende ons na de Tent te spoeijen / om meerder ghereetschap ende ons sevende Man ; want door de diepte konden wy de Vis met geen dregge vast maken / maer moesten die laten drijven op Gods genade. Ontrent Z. Ooster-Sonne zijn wy andermael by de Vis gekomen / de welke verder t' zeewaert was ghedreven / alsoo wy bevonden dat de stroom noch sterck om de Noord ginck hebben wy de selvighe Vis voor ontrent 50 of 60 vadem Lijn te dregge geleyd / terwijle wy het Getije stopte / sneden wy ondertusschen de Vis den staert af / die wy gisten ontrent 27. ofte 28. voet breet te zijn ; het Getije verloopen wesende / lichten wy den Vis / ende vinghen gesamentlijcken aen te roeyen ; naer dat wy nu wel thien ofte twaelf uren hadden geroeyt / bevonden noch wel een halve mijl t' zeewaerts gedreven ; immer wy bevonden dat sonder baet van wint / met soo weynig volck het niet mogelijck ware om sodanigen Vis in versekertheyt te brengen : als mede de nacht met mist begonst te vallen / hebben wy de selvige anderwerf voor dregge geleydt / ende verwacht wat Godt soude verleenen / ende nemende ons keer na de Tent / daer ick gekomen zijnde / wel neerstigh hebbe laten uytsien / of ons d' eene ofte d' ander slach-bouch van wint soude hebben met gevallen / om ons alsdan op 't spoedichste daer nae toe te verboegen ende alles aenwenden dat mogelijck soude zijn. Den 15. dito / de wint uyt de zuydelijcke hant / met Vorst / Mist ende gestadighe jachtsneeu / over sulcks konden wy de Vis niet sien ; doch sonder twijfel zijnde / van aldaer noch te leggen ; na den avondt-Kock schafte klaerden het wat op / dierhalven heb ick mijn met-gesellen gesamentlijck nae de Vis laten roepen / also de winden allhier op d' een plaets / anders als op d' ander zijn wayende / gelijck ick vertrouwe door de ongelijcke hooghte van 't geberghte wort veroorsaeckt / so heb ick op hope van slach-bough sulcks laten doen / om 't mogelijck waer aen d' een ofte d' ander leege Wal in verseekerthelyt ende uyt de volle slach-zee te roeyen : oock alsdan minder risico van een storm af te komen rijden. In 't lichten van de dregge stack de windt uyt de zuydelijcke hand met Mist so sterck op / dat het drie of vyer reysen niet veel scheelden / of de Chaloup soude steyl hebben neder gesoncken / uyt oorsaeck dat elcke Zee daer gestadigh over sloegh / ende wy daer door veel water in kregen ; als mede bevonden dat de Vis 's anderen-

Septem-ber. daeghs voor dregge gelaten / met de ſelvige verde t' zee-waert in gedreven/ over ſulcks wy vreeſende voor een afgaende grondt / om verſeeckertheyt ander mael noch een dregge ſtelden/ ende ettelijcke vadem Lijn/ niet vertrouwen dat de ſelvige te mackelijcker ſoude rijden. Door dien ſy luyden met de Chaloup teghens de holle Zee op moſten roeyen konden ſy ons Tent niet bekomen / maer uyt vreſe van t' Zee te verſteken / waren genoodtſaeckt ander Landt aen te doen / nae dien ſy met de Chaloup niet langer in de Zee konden houwen / ontrent het Lant door de berninge haer de Chaloup by na onweerbaer worde gemaeckt / die ſy met groote moeyte noch op 't Landt trocken / ende aldaer ander weer verwachten / een wyl tijdts ſtont ick alleen daer op het Landt/ aenſiende het vreeſſelijck weer / ende geen teecken van haer vernemende / hoe ick te moede waer/ is den goeden Godt bekent / in de naenacht zijnſe met groote vreughde/ ende Godt danckende/ gearriveert/ ende in de Tent gekomen. Den 16. dito / continueerden de ſtorm uyt den Z.W. met gheſtadighe Miſt ende ſomtijdts jachtſneeu: na de middagh verhief de wint noch meerder met klaerte / ſoo dat wy niet twijffelden van de Vis noch te konnen ſien: In de voor-avondt wiert het weer ſeer miſtich; oock hebben wy eenige dagen bevonden dat de Miſt tegens de nacht weder aennam. Den 17. dito/ het weer en de wint als voren/ met weynich Vorſt / op dato vloeydent met een volle Maen ſo hoogh dat het water over de Valey tot achter aen ons Tent ſtont/ ende voor geen 7. of 8. voet van de ſelvige/ als wy bevonden het hooghſte water te hebben / peylden wy de Son ongevaerlijck Z.W. Wat aen gaet de Vis / vreſen dat de ſelvige in deſe extraordinare ſtorm-wint niet ſal af rijden/ doch wy namen voor/ dat ſoo haeſt het weer en de windt ietwes wilde toe laten dat wy ons op het ſpoedichſte daer nae toe ſouden vervoegen / ende alle middelen aen wenden die mogelijck ende profytabelijck wierden bevonden: op dato hebben wy een Vaentjen van doeck/ voor onſe Tent geſtelt / om van de hoedanicheydt des wints te meer verſekert te zijn. Den 18. dito/ continueerde de wint met Miſt/ Vorſt ende geſtadige jacht-ſneeu/ dat nu eenige dagen hadde geduert / daer mede de ſneeu ſeer gehoogt is. Den 19. dito / het weer en wint als voren: nae de middagh wiert het weer ſeer ſtil/ de wint uyt den N. over ſulcks wy ons Chaloup geſamentlijck manden / en wel verſien hebbẽ van Victualy om 4 of 5. verwaeyde daghen ontrent de Vis aen 't naeſte Landt uyt te konnen ſtaen/ ende te ſien hoe het daer mede ſoude vergaen / ende daer van verſekert te weſen: Maer met leetweſen gekomen zijnde/ alwaer de ſelve van ons was gelaten / hebben wy die niet gevonden / het welcke ons dede om ſoecken of wy de ſelvighe nergens geſtrant vonden / roepende een groot ſtuck in de Arſſijpel: ſulcks dat wy ſo tuſſchen de Vogelſanck als mede andere Eylanden t' Zee konden ſien/ maer niet vernemende maeckten wy ons weder nae ons Tent / daer wy in de voor-nacht met Miſtich weer zijn gekomen. Den 20. dito / ſtercke N. O. wint met kout weer ende Vorſt/ op dato openbaerde de kou in een van ons metgeſellen (met name Jan Kunſt/) ſijn vingers / dat wy gecauſeert achteden / als ſy de leſte reys aen de Vis hebben geweeſt / welcke vingers wy ſtoofden met Boon-ſap / ende gewaſſen hebben met water ende Azijn/ van elck even veel / noch met olye van Olyve/ ende olye N°. 4. al t' ſamen volgens de Lijſte ons van diverſche Chirurgijns verleent: noch heeft den genaemden Kunſt aen elcken arm een groote Bloet-ſweer gekregen / ſoo dat hem de Armen heel dick ſwollen/ ende groote pijn aenquam: ick ghebruyckte als voren ons Lijſt: wy baden dat hem Godt wilde geven een geluckighe uyt-

komſt /

September. komst/ ende ons beschermen voor swaerder accident. Op dato in den avont/ de Maen 20. dagen out 2. graden in Aries/ hebben wy de selvighe eerstmael boven 't Geberghte gesien/ die wy peylden Z.O. ten Z. ende bleef tot 's anderen daeghs/ ter tijdt de Son sich vertoonde. Den 21. dito/ de wint Z. O. met Sonneschijn/ ende niet seer kout; desen morgen komende op de Valey/ alwaer wy ordinaris ons vers water hebben gehaelt/ bevonden wy dat de selvige heel vast toe/ ende t' eenemael met dick Ys waer beset; na de middagh stack de wint weder op/ met Mist/ Vorst en gestadige jachtsneeuw/ over sulcks hebben wy geen Maen gesien. Den 22. dito/ de wint N. O. met Mist ende jachtsneeu/ alsoo bevonden wy dat men met het smelten van de sneeuw tot Koock-water verversinge als anders yder week ontrent twee en een half quarteel Kolen verbrande/ ons niet meer als 30. quarteel voor 9. Maenden geordineert zijnde/ so waren wy genootsaeckt in de andere Tenten nae meer Kolen uyt te sien/ ende by gebreke van geen te vinden/ souden wy in tijts Tenten hebben moeten ontslooppen ende by de werck schicken/ maer na het hem alreedts liet aensien wast niet raetsaem te wachten ter tijdt wy de selvige in de donckere konde Winter van noode soude hebben/ alsoo het als dan niet sonder groot perijckel ende moeyte soude moeten geschieden. Op dato bevont ick dat meest al Jan Kunst sijne Vingers begosten te sweeren/ dien ick eenighe met mijn Pennemes wat geopent/ en de vuyle materie onder uyt de nagels gedout hebbe/ sulcks dat de selvige Kunst door al het fortseren/ so aen de Vingers als Armen/ van pijn by nae in onmacht soude hebben gevallen. In der nacht stack de wint hart op met sneeu. Den 23. dito de wint N. O. met Mist/ Vorst en jacht-sneeu: in de voornacht klaerdent wat op/ so dat de Maen ende eenighe gesternte sich vertoonde.

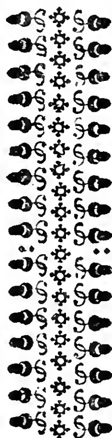
Den 24. dito/ de wint als voren met klaer weer; nae de middagh harde wint met jachtsneeu ende Vorst/ wy maeckten eenige naest-buyrighe Tenten/ bequaem om van d' een in d' ander te konnen gaen/ aldaer onse Kolen/ als oock andere provisie was geleyt. Den 25. dito/ het weer ende wint als voren/ door de Noordelijcke wint nu eenighe daghen gestaen/ bevonden wy datter diversche stucken Ys sich ontrent de mont van de Noort-Bahy lieten sien. Den voornacht wiert ick van den genoemden Kunst uyt mijn slaep geweckt/ alsoo de selvige onlijdelijke pijn leet aen sijn Vingers/ die ick door sijn versoeck met mijn Pennemes by gebreeck van andere Instrumenten/ van 't voorste lidt tot den eynde geopent hebbe/ daer ick op 't been eenige matery vont/ waer uyt ick presumeerde van de Fijt te moeten sijn/ende gebruyckte medicamenten volgens ons Lijst. Den 26. dito/ de wint als voren met strenge Vorst/ daer door ons Water/ bier en alles wat nat was verbroos. Op dato bakten wy 2. Backen Broot/ welck meel wy hadden gesift/ ende van 't kort meel Broodt gemaeckt voor de Honden. Den 27. dito/ klaer weer met een soet Noorder windeken/ ende niet soo kout als voor desen; over sulcx zijn wy met ons vijf Personen nae 't gebergthe gegaen om te sien hoe het sich t' zee al hielt/ maer alsoo 't door de dicke mulle sneeu heel swaer te gaen was/ want men op sommighe plaetsen tot de middel als anders/ in de selvighe sackte/ oock van de ongelijckheyt der Klippen/ lichtelijck een been soude hebben gebroken/ als mede geen voordeel konde doen/ zijn nae ons Tent gekeert/ daer wy nae vier of vijf uren weder ghekomen zijn. Den 28. dito/ 't weer en wint als voren/ Op dato heeft sich diversche reysen Vis in de Bahy laten sien/ die meest de N. Bahy in/ en weder Fayer-haven ende de W. Bahy uytrochten; vermits veel Ys in de Bahy siende/ vonden wy niet September.

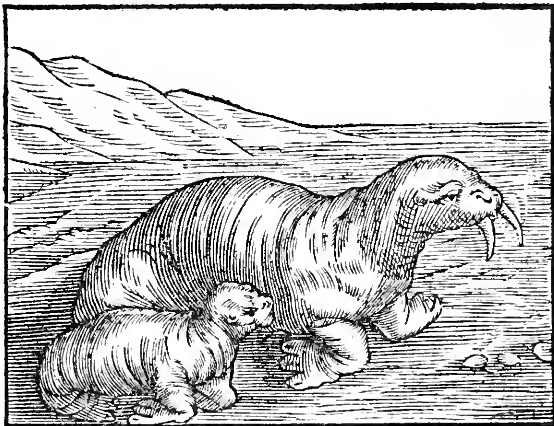
Septem-ber. gheraetſaem daer yet op te attenteren: op eenige plaetſen in de Bay ſcheen het wat toe te willen vrieſen / maer wiert met de beweginge van 't water terſtont te niet gemaeckt. Deſen avont is ons volck een oude ſmeerighe mande t' huys brengende / ſoo wiert de ſelvige op 't vuyr gewórpen / die ſo ſterck branden / dat de vlam met de wint te rugh / ende buyten de Schoorſteen is gedreven / daer mede ons Schoorſteen-kleet dat om den roock wil gehangen waer / t' eenmael verbrant; oock ſweefden de vlam langs de Solder / en de geheele Tent-deur / daer mede noch eenighe Boecken als anders / ſeer wierden geſengt; welcke brandt met het Kocks-water ende ſneeu is geſlist / ende in gebreke van leſſinge ſoude het voor ons een groot ende ſwaer ongeluck hebben geweeſt / alſo alle ons Victualy ende andere behoefte / in de genoemde Tent lagh. Waer over wy Godt al te ſamen danckten / ende het dient ons tot een waerſchouwinghe om op een ander pas betet toe te ſien. In der nacht de wint Z. W. daer mede het Ys vertrock.

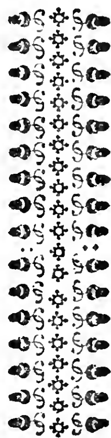
Den 29. dito / ſchoon klaer weer met warme Sonneſchijn / waer door de ſneeu op veel plaetſen t' eenemael was geſmolten: ſmorghens de Sonne Zuyd-Ooſt / waren wy in 't Z. Weſten aen den Oever van 't land twee Walviſſchen ſiende langen tijt met den anderen liggen ſpeelen. Ontrent middagh vertoonde ſich een Vis voor by ons Tent ſeer digt langs het ſtrandt / welcke Vis ontrent de Amſterdammer Loodge aen de grondt rocht / die na veel ende groot gewelt met de Steert / Vin / als anders te maecken / eyndelijk van de ſelvige gront is gerogt / ende terſtont ſich in 't diep begaf: Naemiddag verſcheen ons ſo groote meenigte van zware Walvis in de Bahij / dat het ons verdroot ſulcx te moeten gedoogen / uyt oorſaeck dat wy maer een Chaloup konde Mannen / door dien de voornoemde Jan Kunſt ſijne leden niet tot hem en hadde / over ſulcks ons niet behulpelijck ſoude zijn; doch is eyndelijck Z. O. van ons Tent / ontrent den ijsbergh het Harpoen van Maerten Jacobſz in een Walvis geſchoten / en terſtondt nae de ſchoot zijn de vorige geprepareerde vaten buyten boort geworpen / welcke vaten groot gheſchal in 't water maeckten; het Harpoen / na dat de Vis met de vaten een ſtuck weeghs was geloopen is eyndelijck geſlipt: de meninge was om met de genoemde vaten de Vis mat te maken / ende als dan met gelegentheyt beter tot Lenſen te geraken / ingevalle wy 24 of 26 man ſterck waren geweeſt om bequamelijck den Vis te dooden / ende nae de doot te benificeren; wy ſouden na alle aparentie een goede Winter hebben gemaeckt. Alſo wy met ons ſeven / geen gedooden Vis konden in verſeckertheyt brengen / vonden wy niet geraetſaem met groot perijkel de ſelvige langer nae te jaghen / maer achten het meer dul als wijſheyt te zijn / doch om reden is het Harpoen geſchoten; het ijs op giſteren in de Bahij gheweeſt / is t' eenemael met de zuydelijcke wint vertrocken. Op dato hebben wy om den vreeſſelijcken roock wat voor te komen onſe Schouwe noch een deel lenghte ghehooght / ende met Sperren als anders geſtut. Den 30. dito / continueerden de zuydelijcke wint met Miſt / Vorſt ende geſtadige Jacht-ſneeu / na dat wy geſamentlijck een van ons maets diverſche reyſen duyſich hadden bevonden / als mede in de Kooije zijnde met ſeer zware droomen ghequelt / vraechden wy oft deſelvighe van dit beſtaen te hebben / berou hadde gekregen / welk tot antwoort gaf / wat aengaet alhier te blijven / was hem geen leet; maer ſeyde met reden tot droef heyt geſimdeert te weſen / ende bekende opentlijck voor ons / van de Satan aengevochten te werden; alſoo ick ordinaris gewoon was ſmorgens ende ſavonts het Gebedt tot God almachtigh te doen / hebbe ick hem 't Gebede-boeck gegeven / en onder ons diverſche ſprencken Septem-ber.

ken als anders hem voor gestelt / welcke by hem ten deele zijn uytgelesen: maer 't Gebed besluytende met het Vader ons / stond hy op eenige reden als of de Tonge wiert wederhouden: na ondersoeck verstonden wy dat hy daer wel 2. jaer mede besmet hadde geweest / God almachtigh verlichte den beswaerden / ende verleene ons stantvastigheyt. Op dato deser snee ick een groot stuck vleys van den voorgenomineerden Jan Kunst sijn vinger / het welcke was uyt gewassen.

October. Den eersten October / de windt N. W. met Mist/Vorst/ en gestadige jachtsneeu / dat men buyten de Tent door de swarrel-windt den adem qualick konde krijgen. Op dato stoockten wy de Amsterdamse Stoof/ alwaer wy ons gewassen goet hebben gedrooght; oock om (des noot doende) verseckert te zijn / hoe het sich aldaer houden mochte. Inde Noort-Bahij vertoonden haer 2. of 3. Walvisschen. Den 2. dito / het weer ende windt als voren; also ons gemeente niet groot is hebben wy geresolveert / dat ingevalle yemant met goede dispositie des morgens wacker gemackt zijnde / in de Kooije bleef liggen slapen ofte songsen/ende niet in 't Gebedt verscheen / soude versteken zijn van sijn Vroegh-kost / en sich niet vervorderen voor 't weder schaffen des Kocks aen eten te komen; als mede geen rantsoen van Tabak ende Brandewijn genieten. Den 3. dito/'t weer en wint als

voren/ dese morgen vernamen wy twee/ en d' eerste Walrussen in de Bahij / ende sijn van gedaente gelijck dese Figuer uytwijst. Het gevogelt begost als doen seer te verminderen/ doch ontrent een romp ofte krenge van vis/ hielt sich noch een menighte / de groote Meeuwen scholen nu ter tijd gelijck de Ooyevaers in 't Vaderlant op haer vertreck. Den 4 dito / stercke kouwe met zuyd-oostelijcken wind. Ontrent de mont van de Noort-Bahij waren wy groote menighte van ijs siende / daer hem ontrent eenighe Walvis vertoonde. Den 5 dito/de wint noch Z. Oostelijck / daer mede het ijs sterck nae de Wal wierde gheperst. Ontrent middagh roeyde de Chaloup nae een bruyn stuck ijs / dat ons dacht een doode Vis soude zijn geweest. Na de middagh waren wy menichte van Vis in de Bay siende / daer van eenige dicht laughs de strant haer ontdeckten/ datmen (by manier van spreken) op 't landt staende deselve wel soude hebben geschoten: de Vis tot noch toe by ons ghesien / is in aller manieren seer zwaer geweest. Op dato

October. deser vloeydent so hooch / dat het water voor ons Tent geen 18. of 20 voet van de selvige stont. Den 6 dito / de wint N. Oostelijck / met Vorst / Mist ende Jagt-sneeu ; alsoo op 't vertreck van de Schepen ons uyt de gemeene Kameren drie Honden zijn gelaten / heeft een van dese / te weten de Kamer Amsterdam : op dato 13. jonghe Honden geworpen. Ons Kock met namen Aleff Willemsz heeft eenige daghen groote krimpinge in den buyck gehadt / daer van hem Godt Almachtigh wil verlichten. Den 7. dito / stercke windt uyt de N. Westelijcker hand / met kout vriesent weer. Op dato hebben wy soo Bahy-waert ende omtrent de strant eenige Walvis gesien / also sonderlinge geen ijs in de Bahij was / soude men met macht van volck daer op bequamelijck yet konnen hebben attenteren ; doch buyten de Bahij waren wy eenige blincken siende / waer uyt wy præsumeerde aldaer ijs te moeten wesen / naer wy konden sien soo was d' Arssijpel vast met ijs beset. Den 8. dito / de wint N. Oost / het weder als voren / met klare Lucht / vernamen wy noch eenich gevogelte / als Bergh-Eynden / Meeuwen ende strant-Leoperkens. Den 9. dito / het weer ende de wint als voren. Den 10. dito / de wint ende het weer als voren. Op dato is den voorgenoemden Hondt beneffens al sijn Jongen gestorven / de welcke ontwijfelijck is dood ghevroosen. Den 11. dito / de wint Z. O. met Vorst ende gestadige Jacht-sneeu / soo datmen door de sware windt buyten de Tent niet soude hebben konnen verrichten. Den 12. dito / vreesselijcke harde windt / ende onhantsaem weer / daer mede onse Houte schouwe (voor desen om den roock op-geset) van boven neder is ghekomen / de windt sloegh so sterck de schouwe in / dat het vuyr van den haert sich de geheele Tent over spreyde. Den 13 continueerden de harde wint / namiddach begonst het wat te stillen / over sulcks stelden wy met groote moeyte ons gisteren afghewaeyde schouw / wederom op / de welcke wy met 4 touwen als anders hebben versorgt / alsoo wy ons inbeelden dat de occasiæ sich voortaen niet meer soude præsenteren, om met ons Chaloup yetwes te verrichten / hebben wy goet gevonden tot naerder gelegentheydt de selvighe op te leggen. October. In den avond / een van onse Vaten bier opsettende bevonden wy dat het soo dick bevrosen waer / datmen met de lenghte van 3 of 4. duym aen geen bier konde geraken / van welcke Vaten de bodems uytwaerts waren gheweken : alsoo ons Magazijn van een deel dickte was opgeslagen twijfelde ick niet / of dat al wat vochtigheydt by sich hadde / mede niet minder soude konnen sijn / het welcke ick in tijdts de Commandeur wel hadde voorgedragen ende gesollisiteert om beter versorght te werden ; maer het versoeck wiert by haer inde wint geslagen / ende seyden dat het sevige genoegh soude zijn / alsser maer een Tent af Loodse mocht gehechtet worden ; naderhandt (tot waerschouwinge /) eenighe willende overwinteren moeten na 't hem hier op doet / van beter en warmer Loodse versorgt worden / nadien met de sterke Vorst alles te bersten vriest / zijn wy verlegen om kleen Pot-werck / welck kleen aerde pot ende Houtwerck / allhier niet seer gedienstich is ; maer yser of koper souder noodiger wesen. Den 14 dito / de Wind Z. O. met gestadige jacht-sneeu. Op dato is by advijs van onse Kock onse Tinne / drinckens-kan verongeluckt / daerom wy seer verleghen sullen wesen : Eenige van 't volck hare gewassen goet droogende in de Amsterdammer Stoof / is by faute den Hond van wegen de Kamer Vlissingen ons gelaten / in de selvige Tent op gesloten / die door 't glas is gesprongen. Desen avont hebben wy de Maen die 11. dagen oudt 12. graden in Pisces, zijnde eerstemael gesien : In de voor-nacht op d' eerste waeke begost het weer en wint wat te versoeten. Den

October. 15.dito / smorgens klaer Sonne-schijn weer: over sulcks ben ick Jan Kunst en Alef Willemsz. na 't Geberchte gegaen om te besichtigen hoe het sich t' Zee al hielt / mede wat ons noch mochte voorvallen / door de menichte van Sneeuw was het heel swaer om te gaen / doch zijn nae groote moeyte in 't N. W. op 't Gebergte geraekt/daer wy verde t' Zee eenich Ys hebben vernomen / van waer wy de Son in 't zuyden met de geheele ronte noch pas boven 't Gebergte hebben gesien / 't welck wy vertrouden dat de leste mael van 't Iaer soude zijn. Also ick bemerckte dat met de Stock-vis ende Panne der selvighe Vis / veel boter wiert verslonden / hebbe ick ordre gegeven / als dat men van nu voort eerst in plaets van Boter / Oly ende Azijn over de genoemde Vis soude schaffen. Mede dat men niet meer Vis soude koocken als men t' seffens kan op eeten / ende meer Vleys koocken / om savonts inde plaets van Panne-vis een stuck by te setten: oock dat men geen Boter op 't Broodt aen den Back soude eten. In de voor-avont hebben wy eenige Visschen in de Bahy sien blasen / doch oordeelden het weer te onhantsaem te wesen om die te dooden ende te benificeeren. Op dato zijn onse drie Hoenders gestorven / daer van wyder een hoopten op Sondagh te verorberen/ wy maeckten mede een Seef om onse gebrande Koolen te siften/ ende 's Winters met een besloten Tent te verbranden /door dien de selve geen rook sonderlinge van haer gevē / door de swavel is 't heel beswaert op de borst. Den 16. dito / de wint Z.O. met Sneeuw / Vorst ende droevigh weer. Den 17.dito/ de wint als voren met gestadige Sneeu/ strenge Vorst ende bittere koude. Den 18. dito / de wint N. met Sneeu/ Vorst ende bittere koude Het Calendarium op 80. graden Pools hooghte hout twee uren ende vijftigh minuten dagh: Maer hebben naer een neerstigh ondersoeck ondervonden acht ofte neghen ende een half uur licht / soo dat men buyten de Tent in een Testament konde sien te lesen. Den 19. dito / smorgens stil weer met redelijck klaer uytsicht in 't zuyden. De Vorst vingh hart aen / soo dat alles dat nat was in ons Tent dicht by 't vuur verbroos. Den 20. dito / kout bedroeft weer / vermits de Maen goet licht gaf/ maeckte se ons de lange bedroefde / ende ongewoone nacht wat kort. Den 21. dito / met mistich weer / ende een Noordelijck windeken / waer mede dat groote menichte van Ys inde Bahy perste / het welcke wy niet vertrouwden dat van 't Iaer weder soude vertrecken. Naer dat wy konden sien/ soude het aen den Oever al vast met nieu Ys leggen: Eenighe reysen heefter wel Ys in de Bahy geweest/ maer noyt so vreesselijcke groote ende menichte als nu tegenwoordigh. Ons Bier op den 14. deser gesmolten / is in onse Lootse ontrent acht voet van het vuyr staende tot den bodem bevroosen/ welck dat wy t' andermael hebben op geslagen/het Ys uyt gehackt ende gesmolten / dat wy niet beter / ja slechter als water bevonden/ ende overmits wy de spoelingh soo gereet smolten als het klare / alsoo wy het Bier in geen overvloet hadden / moesten wy het evenwel drincken. Den 22. dito / duysich mottich weer met een Z. W. wint : waer mede het Ys op gisteren in de Bahy gerocht seer is vertrocken. Na de middagh vertoonden sich eenige Walrussen inde Bahy : maer also de selvige haer al in 't water hielden/ wasser geen apparentie om daer op yet te attenteren: wy bevonden ons yeder weeck met drie vaten Kolen te verbranden / ende de wijle wy der selviger op voorraet niet genoegh hadden / zijn by ons eenige Tenten opgeslagen / daer in wy noch een goede party hebben gevonden. In de voor-avont hebben wy ons onder-deur van ons Tent toe gespijckert/om dieswil dat daer door/ de groote kou in de selvighe Tent op onse voeten wiert veroorsaeckt. Den 23 dito October.

De

de windt als vooren / met een redelijck klaer versich. Op dato vernamen wy weder eenighe Walrussen in de Bahy. Den 24. dito / stil weer ende klare lucht; over sulcks zijn wy onder ons vijf man / wel versien van Lensen en Roers / na 't Geberchte ghegaen / om te sien hoe het sich t' Zee al hielt: doch wy bevonden het ontrent de Zuydt-zalaet bergh / seer moeyelijck ende swaer om gaen: Oock dat wy van de Sneeuw belet wierden hoogh op 't Gebergthe te klimmen / van waer wy voor de W. Bahy / t' zeewaert menichte van Ys waren siende: also ons den doncker op de handt quam / zijn wy weder na ons Tent ghekeert / daer wy onder weegh langh over het nieuw gebrooren Ys sijn gegaen. Den 25. de wint Zuyd-oost / met klare heldere lucht / dese morgen vonden wy het eerste Beerspoor ontrent ons Tent / daer wy wel versien van Lensen ende Roers langh op volchden / van meeninghe om de selvige te bekomen / ende soo het mogelijck waer niet te laten vermenichvuldigen: wy bevonden eyndelijck dat de ghenoemde Beer weder te water soude zijn gegaen.

October.

Den 26. dito / het weer ende de windt als vooren met strenge Vorst; de Bahy leyt op sommige plaetsen voor ons Tent met nieuw Ys vast bevroosen; nae de stercke Vorst en koude / dien wy al hier hadden gehadt / wasser noch sonderlinge geen Ys inde Bahy. Den 27. dito / heel stil met klaer weer / op dato backten wy weder een Backt broot / op welcke hette wy inden Oven een stuck Rheene-vleys hebbeen gebraden ende gegeeten: Als de Sonne in 't Suyden wesende / soude na de Reeckeninghe van de Tafel Sinus, een graedt onder den Horisont blyven / so bevonden wy noch 7. of 8. uuren schemeringh van den dagh. Op dato hebben haer noch 4. of 5. visschen in de Noordt-Bahy laten sien / daer over wy seer verwondert waren. Den 28. dito / het weer ende windt als vooren; desen avondt hebben wy een Pot Kaerne-melck ghekoockt / welcke melck wy uyt het vat hebben moeten hacken: de genoemde melck is in May met de Vloot uyt het Vaderlandt gebracht / die noch seer goet van smaeck / ende graegh als vernieuwing is depesjeert / veranderende de selvighe eerst met wat soetigheyt ende een kanne Wijn. Den 29. dito / stil weer met klaer versich; also het nieuw gevrosen Ys met de stroom t' eenemael was vertrocken / hebben wy een Chaloup van wegen de Kamer Amsterdam van 't Landt ghevoert ende te water gebracht / uyt oorsaeck onse Chaloup t' eenemael onder de Sneeu was liggende / met welke te water gebrachte Chaloup wy roeyde aen den oever van 't Landt / daer wy met groote moeyte hoogh op 't Gebergthe hebben geklommen / van daer wy siende waren dat de West-Bahy t' eenemael met Ys was beset / daer wy ontrent maer een mijl t' Zee weder openinge hebben gesien / maer vorder tot den Horisont al vol Ys: Wat aen gaet de Noordt-Bahy was mede vol Ys; maer drijftigh / ende speelde met het Gety gestadich uyt ende in: de meeninghe is geweest (so 't mogelijck ware) het Doot-mannen Eylant aen te doen / dat ons van 't nieuwe gevrosen is belet: 't Ys in de Noordt-Bahy begonde sterck nu te setten / daer door wy met ons Chaloup groot perijckel leden van gekrenckt te werden / hebben wy ons op 't spoedighste nae ons Tent gevordert / daer wy onderweghen noch Jacht maeckten na een Walrus / die soo haest hy ons vernam hem te gronde begaf. Op dato vernamen wy eenige bruyne Meeuwen / van welcke soorte wy in eenige daghen geen hadden gesien. Den 30. dito / de wint Oostelijck met klare Lucht; ontrent middagh schoot de wint Noordelijk met buyen ende koude. Op dato hebben wy d' eerste reys een Ster gestadigh boven den Horisont gesien. Den 31. dito / continueerden de N. O. wint met heldere klare lucht. In den morgen bevonden

October.

wy

wy de Bahy weder vast met so nieu gevrosen Ys: Nae middagh sagen wy twee Walrusschen/ gestadigh met de kop door het nieu gevrosen Ys staende/ waer van een met de Tanden op het selvighe is staende gebleven/ dien ick met twee Kogels in de kop schoot/ waer over sy haer terstont nae de schoot verder Bahywaert hebben begeven. In den avondt bitter kout.

November. Den eersten November/ de wint N. O. met bittere kouwe en stercke Vorst; maer snachts helder klaer licht weer. Den 2. dito/ het windeken noch uyt de Noorder-hant met kout weer: Ontrent middagh hebben wy voor ons Tent op 't Ys geloopen; mede is Jan Kunst ende Maerten Jacobsz. een groot stuck op de Noort-Bahy geweest/ alwaer sy het Ys noch soo swack bevonden/ dat den Hont op sommige plaetsen door 't selvige Ys in 't water rocht/ de welcke sy met groote moeyte noch uyt het selvige Ys hebben gekregen. Den 3. dito/ stil bequaem weer: vermidts wy niet anders konden bemercken/ ofte de Bahy lach van 't een tot het ander Landt vast toe gevrosen/en hebben wy met ons ses man wel versien van Leusen/ ende voorts ondersocht te voet/over de selvige Bahy te komen; doch ongevaerlijck derde halve parten gepassert/zijnde bevonden de selvige Bahy aen den Oever van 't landt nae gissinge anderhalf mijl openingh te hebben/ derhalven zijn wy gekeert/ op welcke wegh soo de een als d' ander te mets door 't Ys in de selvighe Bahy rocht. Onsen Timmerman willende sijn musket af schieten / so is het selvige achter in de kamer geborsten/ daer van eenige stucken wijt ende zijd zijn gevonden / waer door die 't af schoot niet is beschadigt. Den 4. dito/de wint Oostelijk/met klaer uytsicht / wat belanght de schemeringh van den dagh die neemt af. Den 5. dito / de windt N. O. met klare lucht; op dato bevonden wy noch 4. of 5. uren schemeringh van den dagh; wy maekten houte klicken / daer wy mede kolfden op de Bahy voor ons Tent/tot exercitie. Den 6. dito / stack de wint hart op / de kouwe liet sich tot noch toe niet onlijdelijck aensien. Op d' eerste wacht vernamen wy de eerste Vos voor ons Tent. Den 7. dito de windt noch uyt de Noordelijcker hant / met stercke Vorst ende bittere kou. In de voor avont waren wy voor ons Tent op strandt een Beer siende daer wy jacht op maekten / die so haest hy ons vernam hem Bahywaert begaf: Eenighe van ons volck haer niet wel gevoelende / zijn wy genootsaeckt in ons drinckens-kamme yetwes daer toe te prepareren. Den 8. dito/ de wint N. O. met betrocken lucht. Op dato stondt weder een Beer voor ons Tent op de strant / die so ras hy ons vernam hem van daer maeckte/ die wy presumeerden den selvigen van gisteren geweest te zijn / also hy eenen wegh is geloopen. Den 9. dito / de wint Zuydelijck met klaer weer / ende niet sonders kout. Den 10. dito / weer ende wint als voren. Dese morgen is van onsen Hont de eerste Vos gevangen: Na middagh zijn wy onder ons drie over de West-Bahy geweest / alwaer wy op sommige plaetsen twee of drie Beer-sporen by den anderen hebben gevonden / de welcke wy op volghden / maer geen vernamen; alsoo het doncker wiert sijn wy gekeert. Den 11. dito/de wint Z. met klaere lucht Vorst ende bittere kou. Desen verleden nacht is het deck dat op mijn lijf lagh ende van den Adem nat geworden was/ t' eenemael bevrosen / dat doen ick wacker wierdt ick vreese hadde van mijn Neus bevrosen te zijn / uyt oorsaeck ick daer groote pijn aen leet. Desen avont is by ons de Nieuwe Maen d' eerste reys boven 't Geberghte gesien. Den 12. dito/stil weer ende niet sonders kout. In de voor-nacht isser twee van ons volck aen 't Doot-mannen Eylandt geweest / daer sy niet anders heb ben gesien als spoor van Vossen ende Beeren. Den

Novem-ber. 13. dito/ de wint Zuydelijck met betrocke lucht ende somtijts wat sneen. In de voor-avont stack de windt hart op dat niet continueerden. Den 14. dito / de wint als voren met klare lucht / Vorst ende bittere koude. Op dato / in den avondt is weder een vat Bier opgeset / dat wy bevonden t' eenemael bevrosen te zijn/ het welck wy opsloegen/ ende het Ys met zaegen als anders uyt arbeyde / 't welck gesmolten zijnde in een ander geprepareert Vat van ons gedaen is / om het beste met het slechste gelijck af te tappen / dat wy in ons Wooningh-tent hebben geset/ ontrent drie treden van 't vuyr/ van meeninghe om gesmolten te houden. Op d' eerste waecke / de windt Noordelijck / met een klare heldere lucht. Den 15. dito / de wint ende het weer als voren / met lichte Mane-schijn. In de voor-avont is by ons een groot gedruys gehoort / dat wy meenden een steen-klip ofte Ys bergh in gevallen te wesen. Den 16. dito / het windeken uyt de Noordelijcke handt / met koele lucht. In den avont begonst het wat op te klaren. By experientie hebben wy bevonden/ dat soo haest het eenichsins waeyt / 't sy met wat wint het soude mogen zijn / dat het als dan bitter kout is. Onse geordineerde Koolen bevonden wy meest een derde gemindert te zijn. Den 17. dito / de wint als voren met Jacht-sneeu. Den 18. dito / de wint als voren met klare lucht/ Vorst ende bittere koude. Alsoo ick bemerckte dat met de Sneeu te smelten/ so tot verversinge van 't Vleys als anders/ veel Kolen wierden verbrant / hebbe ick een bijt op de Bahy door 't Ys doen hacken ende saegen / welck Ys wy twee of drie voet dick bevonden te wesen / daer wy ons Vleys in hingen. Den 19. dito / 't weer ende windt als voren met lichte Mane-schijn / komende by de bijt om nae 't Vleys te sien / bevonden wy dat het tot de knoop van 't Ton af was/daer over wy seer verwondert waren ; over sulcx maeckten wy tot twee verscheyde malen andere stucken Vleys aen een Metale houck/ met een bondel vast gebonden / dan wierden als voren schoon af gegeten Snachts jacht-sneeu / wy hoorden mede een Vos kraeyen. Den 20. dito / weer ende wint als voren / tegens de nacht begonst het hart te wayen / maer duerde niet lange. Op dato isser een van ons Compagnie met een Lens op 't Doot-mannen Eylant gheweest / doch niet vernemende als een spoor van veel Vossen en Beeren. Novem-ber.

Den 21. dito / de windt Oostelijck met harde buyen. Tegens avont begon het te stillen / lichte Mane schijn / waer over drie man van ons volck op een Tocht gingen ; maer ontrent half wegen Fayer-haven wesende/ keerden weder/ sonder yets dat leven hadde / vernomen te hebben. Den 22. dito / 't weer ende wint als voren. Desen avont maekten wy een net Fuycks-gewijs / dat wy in 't water stelden om yetwes van vis te bekomen / bevonden in 't lichten van de Fuyck/ het aes daer uytgehaelt/ ende niet daer in : d' oorsaeck dat het van een Kreefte net / ende te wijt van schakels was. Den 23. dito / de wint Z. W. met doncker Sneeuachtigh weder ende bittere koude. Savonts laet bevonden wy dat het noch niet sonderlinghs gesneeut hadde. Den 24. dito / de wint N. W. met gestadigh duysich weer. In den avont braecken eenige sterren door ; als doen koockten wy weder een pot Kaerne-Melck / sy smaeckten heel vuns: daer onder gedaen hebbende een kanne Wijns / Syroop ende wat Gember / so gaf het noch een goet eten / ons gesouten vlees viel heel bloedigh root / dan noch goet van smaek/ van 't vorige Vat warē eenige stucken luchtende en op sommige plecken vergaen. In de avont stil weer.

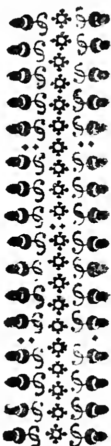
Den 25. dito/den geheelen dach doncker weer ; in den Morgen-stondt saghen wy de Maen noch in 't Z. W. Op dato verstont ick dat een van ons volck Lode Musket-kogels hadde ingeswolgen /

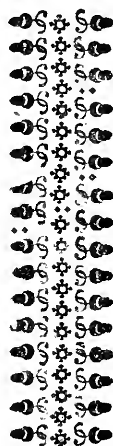
dien hy des avondts noch niet quijt ghe-worden was; hoe het met hem vergaen sal/ leert den tijt. Den 26 dito / de Wind ende 't weer als voren: inder nacht harde Wint met Jagt-sneen. Desen avont stelden wy een ander Fuyck / dien wy van strop-rijs gebreydt hadden / maeckten als doen de bijt wat wijder van de Wal om de diepte te hebben; twee of drie uren na 't hacken van de bijt/bevonden wy de selvighe weder een hant-dick toe-gevroosen te zijn. Den 27 dito / de Windt variabel; maer meest Z. W. die sich hoe langer hoe meer verhief / soo dat wy vreesden dat onse Tent ende alles watter was/ om verde geraeckt soude hebben / doch is alles (God lof) wel vergaen. De strenge koude ende windt beletten ons na de Fuyck te gaen sien. Den 28 dito / het weer ende wint als voren. Ontrent middach heeft het onstuymich weer wat afgenomen; over sulcks lichten wy onse Fuyck / daer in wy niet bevonden: mede was het aes t' eenemael afgegeten / maer presumeerden dat het van de harde stroom ende het koude water wiert verslonden. Om de leden te exerceren resolveerden wy met den anderen / al eer wy ons tot slapen souden begeven / alle dagen twee uuren in de Tent te wandelen: ick verstont mede alsdoen/dat den Persoon de vorighe Kogels was quijt ghewor-den. In de voor-nacht schoot het Noorder-licht seer / ende 't was vreesselijck om sien; den tijdt van 't Jaer ontdeckt sich nu wat droevich. Den 29 dito / de Wint als voren / met koude donckere lugt. In den avont begonste het hard te waeijen uyt den N. Oosten. Den 30 dito / de wint variabel met harde buyen. Op dato deser hebben wy weder een Salaet gegeten/ om ons wat te verversen / de welcke noch seer goet van smaeck was. Naer visitatie bevonden wy dat ons Rheene-bleys geen noot van te verderven hadde.

Decem-ber. Den eersten December / continueerde de variabele windt met klare lucht. Ontrent middagh presumeerden ick de schemeringh van de dach in 't Zuijen noch te hebben gesien. Inde voor-nacht stack de wint meer op. Den 2 dito / de wint Zuyt-west met betrocke lucht. In der nacht is het weer seer ontlaten / ende met nat ofte regen vermenghţ. Den 3. dito / de wind ende het weer als voren met gestadige jagt-sneen. In der nacht begonst de wint seer hart met buijen op te steken. Den 4 dito / 't weer ende wint als voren: onsen dranck viel als nu seer slecht; over sulcks niet waert om te hacken ende te smelten / het volck ging van 't Gebergte aen 't water-vat/ welck water drinckende / aen eenige groote krimpinge in de buyck causeerde. Den 5 dito het weer ende de wint als voren/met gestadige Jacht-sneen. Op dato maeckten wy op diversche plaetsen in ons Tent schiet-gaeten. Den 6. dito / de wint N. O met strenge Vorst ende bittere koude / wy stoocken groot vuyr op den haert / als mede in de Kachel / nochtans konde hem niemant in de Koy ofte slaep-plaets verwarmen: dies zijn wy uyt vreese van te vervriesen / voor 't vuyr gaen sitten. Op dato is ons Azijn-vat op geslaghen / dat t' eenemael bevrosen was. Den 7. dito / 't weer ende wint als voren; over sulcks trocken eenige haer slaep-plaets tegens de Kachel / andere bleven met haer voeten voor 't vuyr sitten / ende dorfden haer niet tot rusten begeven. Den 8. dito / is de wint seer gestilt / behoudens de strenghe koude / de welcke wy niet meynden veel bitterder te konnen weder-staen. In de voor-nacht klare lucht met lichte Maneschijn. Den 9. dito / smorgens de wint uyt de Zuydelijcker handt met doncker weer / gestadige jacht sneeu / ende niet so kout als 't nu eenige daghen was geweest. In de eerste Waecke slack de bittere koude wint weder op. Den 10. dito / de wint Noorde met klaer weder ende bitter kou / so dat het een weynich van 't vuyr nauwelijcks om harden was; Jae

 soo

Decem-ber. ſoo ſtrenge koude / dat niet tegenſtaende wy in de Kachel een groot vuyr maeckten / een wijl in de Koy gelegen hebbende weder daer uyt moſten / ende ons tot wandelen begeven / om de leden warm te houden. Op dato hebben wy ons ſoute Vleys ende Speck met groot gewelt uyt de Tonne gehackt: ſedert een tijdt herwaerts konden wy noyt door 't ſtoocken van de Kachel / ende vuyr aen den haert / ſo veel te weghe brengen dat het in de Tent konde gemerckt worden datter yet ontliet of ondoyden / 't welck ons by nae diſcouragieerde: Over ſulcks Godt Almachtigh dagheliijcks biddende / ons niet na verdienſten te ſtraffen. Decem-ber.

Den 11 dito / de wint Z. W. met doncker weer. Na middagh wierden wy door 't baffen van de honden / een Beer ontrent ons Tent gewaer / de welcke wy na lange ſchieten en ſteken met Lenſen / een groot ſtuck achter ons Tent hebben gedoot; dat ons / ſo door de donckere ongelijcke hooghte der Sneeu heel pericu-leus ende moeyelijk is gevallen; die meeſt alle ons Lenſen ſoo krom als oock aen ſtucken gebroken ende af handigh heeft gemaeckt: Terſtont na de doot is de genoemde Beer by ons gevilt / daer van 't Vet ende Vel in verſekerheyt gebracht; overmidts de duyſterheydt hebben wy met luchters en brandende kaerſſen ſulcks te weghe gebracht / daer wy onſe Lenſen ende Roers rontom ons hielden leggen / om des noot doende daer mede te defenderen. Den 12. dito / tegens de middagh de wint Zuydelijck met ſtilte / ende niet ſo kout als den vorighen dagh. In den avont hoorden wy een Vos krayen / doch konden de ſelvige niet in 't geſicht krijghen. Den 13. dito / de wint Zuydelijck ende Z. O. met klaer weder. Deſe morgen bevonden wy aen 't ſpoor / dat een Beer om onſe Tent gegaen hadde / nemende ſijn ganck na een lootſgen / daer door wy in een andere Tent gingen / daer over preſumeerden dat de ſelve (door dien de Sneeu daer dick teghen aen ende op lach) daer meenden over te klimmen / ende weder voor onſe Tent te komen; hy is in een as-balye dicht daer by ſtaende getreden / ſoeckende ſo eenigh eten; maer dat niet vindende / heeft ſijn ganck over de Middelborger backs ende koel-vaten genomen: wy ſochten voor ende achter de Tent / of wy yet meer konde bemercken / alſo de locht wat ſoeter was. Tegens den avont de wint N. met weynich koelte en meerder koude. Den 14. dito / de wint N. O. met klaer

lijde-

Decem-ber. lijdelijck weder. Dien avondt is een van ons Compagnie met een Hondt uytgegaen tot dicht aen 't Geberchte / ende Jacht gehadt op een Vos; dan vermits de selve sich in 't Geberghte / ende de persoon sonder geweer sijnde / is sonder yets meeeder te vernemen weder gekeert / maeckten alsdoen ons secreet boven op Solder / responderende buyten de Tent. Den 15 dito / de wint N. O. met weynigh koelte. Ontrent de middagh wiert het duyster / het welk d' oppositie in Hollandt mede wel causeert. Desen dagh haelden wy een achter-been van de ghedooden Beer / die achter ons Tent voor den uytkijck wierde geleydt / om te sien of wy daer eenighe Beeren konden locken. In den avondt vertoonden sich de Maen met lieffelijck weder / waer over wy met 2 van ons Compagny ontrent Ooster-Maen na 't Gebergte ons gingen vermeyden / ende liepen van ons Tent een stuck daer op: een sweetjen halende / so daer yet tot profijt van de Compagny of tot onse verversinge sich hadde vertoont / waren geresolveert op den top van 't Geberght te klimmen; doch niet vernemende / als mede ons voorstellende de harde winden die subijt opkomen; ende alsdan besWaerlijk van de sneeu ende koude beneden soude komen / zijn wy weder nae ons Tent gekeert. Dit is het verste daer yemant in de duysterheydt is geweest. Den 16 dito / de wint Suyen ende Z. ten Westen / met seer kout duysich weder ende duystere Maen. In den avondt stack de wind noch meerder op. Den 17 dito / 't weer ende wint als voren / bol ende zwoel; na de harde kouwe / die wy voor desen hadden gehad / 't gene in de Tent bevrosen was / begon sich te ontlaten. In den avond dicke nevel met sneeu ende harde buijen / de windt N. ten Oosten. Den 18 dito / de wint N. ten O. en N. N. O. met harde Vorst / en bittere koude als voren geseyt is / waer uyt wy bemerckten de Noordelijke wint de bitterste te wesen. Desen avont ende de geheele nacht hadden wy hoe langher hoe meerder wint / ende bitterder koude met jacht-sneeu / so dat het sich voor ons wat suyr liet aensien; dan met lichte Maen wast noch wat vermakelijck / in teghendeel met donckere Maen ende Noordelijcke windt seer melancolijck. Den 19. dito / de windt als voren / wat meerder koelte met klare lucht / ende jacht-sneeu; dan presumeerde dat de selve door de harde wint van 't Geberghte na 't laege gedreven wiert. Het vroos so hart dat wy door 't kracken van de sneeu menichmael schrickten / ja meynden datter menichte van Beeren ontrent ons waren. Op dato heeft den hoest van onse Kock wat afghenomen / die daer langh / beneffens meer andere / mede hadde gequelt geweest. In den avont begost de wint wat te stilen. In der nacht weder N. W. wy hoorden als doen een stem in forma als rachten van een Raven / doch 2 of 3. uren daer na vernamen een Vos ontrent de Tent / daer wy met den Hondt jacht op maeckten / maer niet op en deden. Den 20. dito / de wint als voren. Ontrent middagh zuydelijcken met licht ende lijdelijck weer / dat ons dacht de schemeringh van den dagh noch te konnen erkennen: overmits wy in eenighe daghen geen licht en hadden vernomen / ende de Sonne als nu in 't Teecken Capricornus, maeckt de grootste Zuyder Latitudo, mede de Maen 20. daghen oudt 23. graden in Leo, wy twijffelde niet het selvige / 't licht van de Maen ofte 't Noorder-licht geweest te zijn. In de voor-nacht hebben wy 't vorige rachen in 't Amsterdammeer Vaet-werck ghehoort / alwaer wy met ons drie of vieren nae toe zijn gegaen / te vernemen wat het soude mogen wesen / ende in 't mogelijk ware het selvige met schieten ofte Jaegen van den Hondt te bekomen: daer ontrent komende heeft het sich stille gehouden / over sulcks zijn wy onverrichter saken gekeert. Den 21. dito gestadighe jacht-sneeu met doncker Decem-ber.

Decem-ber. ende lijdelijck weer. In der nacht stack de wint hart op uyt den N. W. met bittere koude. Den 22. dito / 't weer ende wint als voren. Dese morgen heeft ons Kock met het verhangen van de Vleys-ketel hem seer gebrandt / Armen ende Vingers geschroeyt / met de vlam van 't smeer sengende sijn baert / Wijnbrauwen / ende meest al 't Hayr voor van 't Hooft / leet ook groote pijn aen de oogen; over sulcks is het koocken van hem geabandonneert / ende by Marcus Pouwelsz. aengevaert tot nader gelegentheyt. Den 23. dito / het weer ende de wint als voren. Op dato zijn wy door de groote menichte der Sneeuw / (het welck heel hoogh voor onse Tent-deur lach) genootsaeckt geweest door andere Tent-gaeten te klimmen / ende so ons deur uyt de Sneeu te delven: overmits wy dagelijcks buyten de Tent moeten wesen om ons behoefte / so sneeu om water te smelten voor de Kockagie als anders / wijlens de deur wiert op gearbeyt / is by andere uyt de Schiet-gaten boven op de Solder / wacht gehouden / om van 't wilt Gedierte niet overvallen te werden. Den 24. dito / de wint uyt de Zuydelijcker-handt met een lijdelijcke kouwe. Savonts kalm stil. In de voor-nacht schoot het Noorder-licht / dat vreesselijck was om te sien / gevende somtijdts groote klaerheyt / dat meest de geheele nacht continueerde. Den 25. dito / stil weer met betrocken lucht / ende niet sonders kout. Verleden nacht zijn drie of vier verscheyden reysen Beeren voor ons Tent geweest / die so haest wy de Schietgaeten (de welcke in de selvighe Tent stonden opende / met de muyl in de genoemde gaten quamen te snuyven / daer wy op schoten / doch door 't bassen van de Honden te rugh-waerts ghetreden zijnde / maeckten onsekere schoot. Vermits den doncker ende ongelijckheydt van de Sneeu / vonden wy niet geraetsaem buyten de selvige yetwes te attenteren. Tot ons Kersmis koockten den Ham / een Rheenen hutspot / nuttigende daer benevens een back heete Wijn / gevende yder man 7. duym Toback met een schoone Pijp. Den 26. dito / de wint als voren met donckere lucht. Ontrent middagh ons Kock Sneeu halende / lieten wy om versekerheyt den Hond uyt / de welcke terstont tegens een Beer sich versette / daer wy om donckerheyt niet op en attenteerden. Op dato maeckten wy een boom met een rijdende ende een vaste strop voor ons Tent-deur / om van de Beeren niet overvallen te werden. In den avont stack de Zuydelijcke wint noch meer op. Den 27. dito / de wint ende 't weer als voren met lijdelijcke koude / so dat dese nacht sonder vuyr gewaeckt is. Ontrent middagh een van ons Compagnie willende sijn water maken / opende de schuyf die voor het schiet-gat was / om te sien ofter yets ontrent mochte wesen / vernam een Beer voor de Tent-deur / die met de muyl in 't genoemde gat quam te snuyven / waer over ick opstont ende het Vuyr-roer / in de handt nam: schietende den genoemden Beer in sijn vel / datter de prop al brandende op bleef leggen / hy liep al bulderende West-waerts van onse Tent / over sulckx wy de deur openende / dito Beer met onsen Hond na joegen: maer ontrent ders Tent komende / bevonden de Sneeu so ontlaten / dat wy over de knyen daer in soncken ende hem moesten verlaten. Des avonts bemerckten wy den Hondt van den gemelde Beer aen sijn been gequest te wesen / daer op wy wat olye van Olijven gesmeert hebben. Den 28. dito / 't weer ende windt als voren. Voor 't schaffen van de vroegkost vernamen weder een Beer aen onse Tents-deur / die als voren gesyt / in 't opene van de schuyf sijn muyl mede in 't gat stack / ende wat ter zijden afweeck / over sulcks wy niet konden schieten / daerom na boven gaende / alwaer de selvige beter onder schoot hebbende / wy op hem af branden ende in 't lijf Decem-ber.

scho-

Decem-
ber.

schoten/nemende al brullende de vlucht / dien wy mede niet konde bekomen / wy presumeerde dat de voor seyde Beeren op den reuck van 't Kocks-water / dat buyten de deur gegoten wiert / aengekomen zijn. Desen morgen hoorden wy in 't W. ende N. W. de Landt-zee ruysschen. Ontrent den avont sagen wy drie Beeren by den anderen / vermoeden de selvighe van 't Geberghte af-quamen achter onse Tent om: sy bleven achter Middelborghs Tent een oogenblick staen / liepen doen Oost aen / wy dachten dat de selvighe voor de Tent gekomen / ende ons alsoo aengedaen soude hebben / daerom nae de selvige niet geschoten wierdt / presumeerden de Oude met haer Jongen geweest te zijn / door dien de twee veel grooter dan het derde was. De geheelen dach tot in der nacht was de locht so vol lichts datmen schrikten de selve aen te sien. In de nacht is onse Timmerman door groote flaute in onmacht gevallen / seyt wel vijf of ses mael in de Kop wesende gehadt te hebben / ende 't selve hem met steeckten in de zijde aen quam: Godt wil het ten besten keeren. Den 29. dito / de wint ende het weer als voren. Op dato voor de vroegh-kost sagen wy een Beer voor onse Tent op 't strant / daer op niet geschoten wiert / alsoo wy vertrouden dat hy ons nader komen soude / maer nam syn koers na 't Fort / sulcks siende / zijn wy den Beer met den Hondt nae-gevolght / ende Jacht op hem gehadt: dan vermits wy t' elcken seer diep in de sneeu sackten keerden wederom. Op dato vernamen noch twee Beeren daer wy als voren Jacht op maeckten / ende mede niet op deden / alleenlijck dat den Hondt hem tegens den eenen laugh versettede: dies dito Beer groot geschal met blasen / brijsen ende slaen met de klauwen maeckten. Des avonts begost het wat op te koelen uyt den Z. W. met natachtigh weer en betogen lucht: wy sloeghen als doen weder een half-vat Bier op / dat als voren seer hart gevrosen was / stellende mede een Chaloups-mast recht voor ons Tent / ontrent ses treden van de deur / waer aen wy een groot stuck sprengent vleys bonden / om also door dien middel eenighe Beeren te bekomen. Den 30. dito / begost het harde te wayen uyt de Z. Z. W. met doncker ende mottich weer. Smiddaghs vernamen wy wederom een Beer dicht aen ons Tent / die het als de vorige mede ontloopen is. Den 31. dito / de wint wat stilder. Smiddaghs meenden wy weder een Beer aen de West-zijde van onse Tent gesien te hebben: maer is niet geopenbaert wy bevinden als nu dagelijcks dat so aen de vingers als handen / daer het volck de Vorst in hebben gehadt 't vel meest af gaet / de koude was als nu lijdelijck. In den avont vernamen wy weder een Beer voor onse Tent / die nae dat wy daer een wijl tijdts op gewacht hadden van ons Noorman met twee Kogels in 't lijf geschoten zijnde / seer afgrijsselyck huylden / daer op wy terstont uytvielen / maer is het outvlucht; mits den Hondt een verkeerde coers stelde na een andere Beer / op welckers bassen wy volghden / so is dito Beer door de duysterheyt ontkomen / ende wy zijn weder nae onse Tent gekeert. Halende een Lantaren met een brandende kaers daer in / bevonden wy ontrent N. O. ten N. van ons / dat de gemelde Beer groot gewelt met slaen van de klauwen; jae op vele plaetsen kuylen gemaeckt hadde / als of het daer met schoppen uyt gehaelt was; hy hadde mede veel bloets uyt geschoten / daer op wy volchden / tot een groot stuck op de Noorder-Bahy / maer niet vindende zijn weder nae onse Tent gekeert / gevoelende als doen dat de kou seer vermeerderden. De Heere wil ons vorder in 't Nieuwe-Jaer bewaren.

JANUARIUS, Anno 1634.

Januarij

DEn eersten January / begonst het uyt de Noorder handt wat op te koelen / met bittere koude / jacht-sneeu

January ende harde Vorst. Op dato hebben wy ons Gebedt tot Godt gedaen / dat hy ons door sijne Goddelijcke genade in dit Nieu aengevangen Iaer voor allen quade wilde bewaren; nae welck Gebedt ick een kanne heete Wijn met een Salaet liet gereet maecken / aen yder Persoon tot een Nieuw-Iaer een schoone Pijp met ses duym Taback uytreyckende. Op 't eerste quartier vernam de waecker een Beer / meynde de selvighe te schieten / maer is 't ontkomen. Den 2. dito / continueerden de koude met harde wint / die tegen den avont seer af-nam met redelijck klaer weder. In der Nacht verscheen ons twee of drie verscheyde reysen een Beer / achter en voor ons Tent / maer so haest hy ons vernam stelden het op 't loopen. Den 3. dito / de windt variabel met bittere koude. Na de middagh zijn weder twee of drie Beeren voor ende ontrent onse Tent verscheenen / daer wy als voren Jacht op maeckten / den Hondt by een komende / hielt het selvighe stil staen / gaende een van onse Compagny met een Roer daer nae toe: maer dito Beer het ander volck siende aenkomen nam de vlucht; wy bevonden datter gestadigh Beeren ontrent onse Tent haer onthielden / want wy nauwelijcks een uur twee of drie vry waren: wy sagen als doen oock veel Vossen / soo voor als achter onse Tent / mede bemerckten wy dat het licht (Godt zy lof) sich begon te vertoonen. In den avont stonden wy lange beneffens de Tent en wachten nae een Beer die wy in 't gesicht hadden / maer quam niet te voorschijn / ende alsoo het heel duyster was hebben hem niet verder gesocht. In der nacht hoorden wy twee Beeren achter ons Tent vreesselijck geluyt met den anderen maken / presumeerden dat den eenen een Proye gehadt heeft / ende den anderen 't kasen-broot heeft willen ontnemen / het welck veel-tijdts niet gelucken wil: daer wiert mede van ons Compagny een Vos geschoten. Den 4. dito / de wint Z. O. duyster weder met jacht- January sneeu gemenght / doch niet so bitter als op gisteren. Dese morghen stont weder een Beer voor onse Tent-deur / maer verwachte onse komste niet. Den 5. dito / de wint N. O. met lijdelijcke kouw ende klaer uytsicht. Op dato sagen wy de Maen weder boven 't Geberghte / die wy nae mijn rekeningh weynigh minder als ander half Etmael eerder behoorden gesien te hebben. Den 6. dito / de wint ende weder als voren. In den avont vernam ick twee Beeren aen de Oost-zyde van onse Tent / daer ick met dubbelt scherp op-schoot / de welcke terstont na de schoot de vlucht namen. Den 7. dito / 't weer ende wint als voren met lichte Mane-schijn. Smorgens voor de vroeg-kost liet sich weder een Beer voor de deur van onse Tent vinden / maer so haest als hy ons vernam koos 't Hase-padt. Ontrent middagh liep de Hondt uyt nae een Vos / dan verliet de selvige terstont / ende was datelijck tegen twee Beeren doende met bassen / die van hem mede zijn verlaten: korts daer nae sagen wy twee Beeren achter op ons aenkomen / die so 't scheen van twee anderen vervolght wierden / want sy tegens den anderen langh hadden gebrult; so haest de selve onder schoot waren is een van die van Jan Kunst door het schiet-gat met twee Kogels in 't lijf geschoten / die op sijn zijde bleef liggen / daer op wy datelijck met ons vijven uytvielen / ende de selve met de Lensen gedoot: de andere namen met groot gebulder datelijck de vlucht / so dat wy presumeerden noch een gequest te wesen / die 't nae lange vervolgen ons ontleyden. In 't wederkeeren saghen wy een anderen Beer uyt de Westelijcker-hoeck recht op het geluydt aenkomen / daer wy weder Jacht op maeckten / ende hem voort-dreven van de Valey op de Noordt-Bahy / voor by onse Tent tot ontrent Veers Tent / daer wy de overhant hebben gekregen; wy schoten hem somtijts met de Lensen

Januarij in 't lijf / gelijck men 't Harpoen in een Walvis doet / daer de selvige dan op beet om den doorn uyt te krijghen / dan een ander weder daer op toe-schietende / so dat wy (Godt sy danck) op dees tocht twee beeren ter doodt hebben gebracht / ende gevilt met brandende kaersen / 't vel ende vet in versekertheyt gebracht : wy vonden in den eenen een / ende in den anderen beyde de Kogels ; op dese tocht most ons Noorman in 't beste van 't spel na de Tent / uyt vreese dat hem docht sijn teen vervrosen te zijn / dan is noch ten besten gekomen. Naderhandt vernamen wy weder drie beeren / die hun coers nae de ghedoode beeren stelden : maer also wy van het Jagen / door dien de Sneeu sacht was / seer moede waren / hebben het daer by gelaten. Den 8 dito / de wint N. W. met jacht-sneeu. Op dato vergaderden een hoop beeren achter ons Tent op de Valey / alwaer een romp van een Walvis lach / welcke beeren wy in den avont-stont met het deur-breken van de Maen / aen verscheyde partyen van den troup hebben sien vertrecken / somtijts 3. 4 of 6. by den anderen / al brullende om / en voor by onse Tent / daer van drie door de kap-bancken haer cours namen. Een van de selve over de Steve van de Chaloupe springende / roock aen het Vleys / voor desen aen de Mast gehanghen / die van onse Noorman met dubbelt scharp in 't lijf geschoten zijnde / even-wel ontvluchten ; korts daer nae een andere komende / die van ons Compagny soo getreft wiert / dat hy op de selve plaets bleef leggen / steeckende hem noch een Lens ofte twee in 't lijf / die wy (vermits het Sonnendagh was) niet en ontweyden : wy hebben den gantschen dach en nacht so menichte van beeren om ons Tent gehad / makende een vreesselijck geluydt met brijssen / dat so het geduerigh nacht gheweest was / wy gestadich in vreese soude zijn gheweest : sy hielden hun al in troupen / wy bevonden onder de drie op gister geschoten beeren een Wijf ken / daer uyt besluytende dat het haer speeltijt moeste zijn. Den 9. dito de wint N. O. met lichte Mane-schijn ende lijdelijcke koude : Het gedruys van de beeren achter onse Tent nam noch aen. Op dato ontweyden het volck de op gisteren bekomen Beer / in 't villen van de selve quam 'er een andere Beer op ons aen / daer wy Jacht op maeckten ; maer soo drae hy ons gewaer wierd nam de vlucht / die wy nae een wijl vervolgens in den bil schoten / daer over hy stille bleef staen / doch het andere volck vernemende / die met Lensen nae hem toe quamen / heeft hem met de vlucht gesalveert : wy sagen als-doen diversche partijen 2 / 3 / of 4 by den anderen / ontrent onse Tent / dan sy quamen niet onder schoot. Den 10. dito / de windt als voren / met stilte ende lichte Maen-schijn. Op dato deden wy 3 of 4. tochten / hebben tot verscheyde reysen Jacht gehadt / ende eenige getreft / doch geen bekomen. In den avont sijnder drie van ons Compagny weder uyt-gegaen / vonden het spoor van een Beer in de Amsterdammer nieuwe Tent / also de deur ongesloten was ; sy hebben doen weder op eenige beeren Jacht gemaekt / doch geen bekomen ; ons Timmerman een weynigh van sijn mackers af wijckende / vernam drie andere beeren : daer hy nae toe liep / in meeninge de selvige na sijn Compagny te jagen / maer ontrent komende sach 'er daer so veel by den anderen staen / dat hy uyt vreese nae zijn Compagny tot secunden retireerden / wy vernamen mede veel Jonge beeren / waer uyt besluytende dat de selvige twee mael in 't jaer genereren : doch niet meer attenterende zijn wy weder na de Tenten gekeert. Januarij

Den 11 dito / de Wint als voren / met lijdelijcke koude. Ontrent middag schoten wy een Beer / maer ist ontlopen. Op dato hebben wy order gegeven / dat drie van ons Compagnie / wel versien van Ammunitie en Vivres voor 3 dagen hun

January souden onthouden in des Generaels ofte Amsterdammers Tent / tot exercitie van ons leden / als oock op hope van eenige beeren te bekomen / om daer door 's Compagnies onkosten te verlichten / die met hun vrijen wil daer gegaen sijn. Des avondts was de Maen heel omvangen met een grooten ring/een weerhooft aen de Oost ende West-zijde binnen den selven ring. Snachts is by een van ons Compagnij een witte Vos geschoten. Den 12 dito / de Wind ende 't weer als voren met klare Maen-schijn / verstondt alsdoen hoe op onse voorgeseyde Compangions / so haest sy in de voornoemde Generaels Tent gekomen waren/3 beeren af quamen / daer op sy gelijcker-hand aenleyden / maer also door 't over ende weder loopen de vuyr-roers vochtigh ghewoorden zijn / hebben geen van allen af konnen branden. Op dato resolveerden ick met mijn goet over te gaen / om op alles te letten ; gaf ons andere drie met-ghesellen wat brandewijn om haer te verversen dan vermits mijn humeure met den damp der Stoof niet over een en quam / ben ick om alle ongeval voor te komen/ weder na onse Lootse gekeert. Desen nacht vernamen wy drie beeren voor de Tent / daer wy met ons twee op aen leyden / dan 't Roer heeft als voren geweygert / ende geen by ons is bekomen. Wy bevonden dat als men de Roers geladen in de Kachel stelde het yser seer ontliet/ waer door het kruyt nat wierd / dat het water 't laetgat uyt quam/des wy nader-handt de selve daer ongeladen in settede / ende op drooghen lieten. Den 13 dito / duyster windigh weer. Terstondt ginck ick weder na de Tent ; korts na mijn komst vernamen wy weder een beer / die wy door 't schiet-gat uyt de Stoof by-naest hart-steeck doot schoten / het selvige was een jongh beest / die wy door de strenge kouwe ongevilt lieten. Savonts vernamen een anderen Beer / daer wy weder op toeleyden / maer hy veranderde sijn koers : so lang men sich verborgen kan houden January sullen de beeren tot by na aen den tromp wel komen ; maer sy werden door 't veel schieten soo schou / dat so haest men sich rept/ het slot van 't Roer hooren / ofte de brandende lont vernemen / sy hun op 't loopen stellen. Den 14 dito / begonst de Wind uyt de Noorder-hant op te steken met jacht-sneeu/ geheel duyster/ altemet een blinck van de Maen. Desen dach hebben geen van beyde partijen Jacht gehadt / vermits de bittere koude ende harde Vorst. Den 15 dito / de Wind N. W. stijve koelte met harde Vorst en jagtsneeu gemenght. Des avonts quam ons volck weder by ons in de Tent om eenighe behoeften / seyden geen beeren vernomen te hebben als in 't komen/ ende op het strandt ; maer soo haest hy hun gewaer wiert nam de vlucht : wy geloven vastelijck dat de beeren in nootweer in hunne hoolen blijven ofte in een louwe plaets vertrecken. Het vroos dese nacht in de Stockvis-balij / die dicht aen den haert stondt by na een handt-dick. Den 16 dito/continueerde de Noordelijcke Wint met strenge koude ; jae 't was snachts soo koudt / dat niet tegenstaende de Kachel gestoockt was/ wy allegader van koude uyt de Koy mosten / uyt vreese dat ons beenen verbrosen souden hebben / wy hadden nu 2 of 3 daghen lanck de Mane met so een ringh als voren geseyt omtrocken gesien/ vernamen als noch geen beeren. Den 17. dito / desen morghen verstonden wy / dat onse drie metgesellen in de Amsterdammer Tent zijnde op de Honde-wacht/ een grooten Beer gedoot hadden / de wint ende koude continueerden / sagen in de eerste wacht een Beer voor onse Tent op het Ys / maer ons vernemende is gevlucht. Desen nacht hebben wy ons Bier voor de derde-mael ghesmolten. Ontrent Z W. Maen hoorden wy ons met-gesellen schieten / daer op wy mede uytvielen / om des noot zijnde haer te assisteren / daer komende schoten ten twee-

Januarij tweede-mael op een Beer/ die wy voorts doot lensten. In de Honde-wacht is weder een Beer voor ons Tent verschenen/ die by een van ons Gesellen met een Kogel/ zijnde aen 16. stucke gekloost/ om na een Vos te schieten/ die geschoten wiert/ en voorts de vlucht nam/ maer 10. of 12. treeden geloopen zijnde/ bleef leggen/ ende wert met een lense-steeck gedoot: overmits de bittere koude lieten de selve ongevilt leggen. Den 18. dito/ een harde N. Weste windt met jacht-sneen. Op dato deser/ nam de koude dapper toe. Den 19. dito/ met vermeerderingh van windt ende koude/ dat sich voor ons al wat droevigh op dede/ Godt weet wat ons van noode is. Onse France Wijn ende Azijn was soo hart bevrosen/ dat het schier ongeloofelijck is. In den avont zijn ons met-gesellen weder om brandt ende Victualie gekomen/ seyden daer niet voorgevallen te zijn. De Spanagie van onse Tent/ wiert door de Vorst so getrocken/ dat wy meenden dat de Deelen en al afgeruckt wierden. Den 20. dito/ continueerde de wint ende koude/ so dat wy uyt de Koy mosten/ en ons tot wandelen begeven. Op dato een van ons met-gesellen uyt een aerde kanne drinckende/ is ondertussen sijn baert aen de selve kanne gevrosen. Het weder laet sich noch strenger aensien/ soo dat wy vreesen indien de koude vermeerdert dat wy onse Tenten sullen moeten verlaten: hackten mede onse France Wijn uyt het vat; stelden als doen een back Brandewijn boven op de Solder/ dan bleef onbevrosen: bevonden van gelijcken het in de Kocks-water vat/ dat ongevaerlijck twee treden van 't vuyr/ ende tegens de Kachel aen stont/ in de tijt van drie uren een pinck dick Ys gemaeckt/ maer indien wy met een goede Loodse versien hadden geweest/ en souden geen noot gehadt hebben. Den 28. dito/ de wint ende 't weer als voren/ wy hebben dit etmael onse Tent-deur gesloten gehouden/ tegens de middagh begonst het weder wat af te nemen/ soo dat wy onse Tent opende. Op de middagh zijn ons met-gesellen uyt de andere Tent om Bier ende brandt gekomen/ seyden dat op dato vier Beeren ontrent de Tent sich vertoonden/ daer sy nae schoten/ maer geen bekomen. In den avont vernamen wy een Beer West af van onse Tent/ die wy niet onder schoot kregen. Het laet sich al hier nae menschen verstant aensien/ door de menichvuldighe sneen ende gestadighe Vorst/ dat ment onmogelijck soude oordeelen om jegens 't saysoen te vertrecken/ doch d' uytkomste daer van is God Almachtigh bekent. Den 22 dito/ vertoonde sich het weder wat ghetempert/ met stilte ende groote klaerte in 't Zuyden. Op de middach zijn onse met-gesellen by ons gekomen/ omme (also het Sondagh was) ghesamentlijck het Gebed tot God Almachtigh te doen/ seyden dat sy tot verscheyde malen beeren in 't gesicht gehadt hebben/ maer noyt onder schoot/ bemerckten mede dat de beeren niet dit sachte weder achter onse Tent vermeerderden. Teghens den Avondt verhefte sich de wind/ wy vernamen ontrent onse Tent eenige beeren/ doch soo na niet als voor desen. Den 23 dito/ schoot de Wind uyt na het Oosten met stijve koelte/ maer niet so koud. Dese voor-middach vernamen wy eenige beeren/ doch hielden hun verre van de Tent. Des middaegs quamen ons met-ghesellen om brandt ende andere noodige behoeften/ rapporterende dat sy luyden diversche partijen beeren hadden gesien/ daer geen schoot op konden krijgen. Na wy konden sien warender een groote partije ontrent de krengh/ ofte stuck van de doode Vis; den geheelen dach doncker ende nevelachtigh weder; des nachts schoot het Noorder-licht vreesselijck. Den 24. dito/ continueerde de Ooste-wind met gestadige Jacht-sneeu/ duyster ende buyachtigh weder/ soo dat niemandt van ons buyten de Tent ginck. Den 25 dito/ va- Januarij

Januarij riabele Wind met Jacht-sneeu / so dat wy niet van ons konden sien. Op dato hebben wy de schemeringh van den dag wel 6. of 7. uren langh bekent / soo dat ick op middagh in een Psalm-boeck diversche regels las; wy bevonden onse Fransche Wijn / die als voren geseyt bevrosen / ende van ons op-geslagen was / gesackt ende wat ontlaten te wesen / maer in 't drincken so kout / dat men dacht de tong ende lippen 't gevoel quyt wierden / mede bevonden wy dat ons bier gestadigh bevrosen bleef: wy hackten ende hingen (des van doen hebbende) een Pot over 't vuyr / gesmolten zijnde / schepten met een Houten back so veel ons lusten. Den 26. dito / de wint Zuydelijck met harde buyen ende lichten dach / so dat 't Gesternte ontrent middagh in 't Zuyden wesende / door 't selvige licht geheel verduystert wiert / dat ons oorsaecke gaf een blenck in 't Z. W. gesien hebbende / te slooven datter openingh moeste wesen: ick liet derhalven vijf Mannen gemonteert met Lensen ende vuyr-Roers sulcks besichtigen / die in 't Westen een stuck verby het Rif komende / vernamen daer twee beeren / d' een geen ses palm hoogh / ende d' ander wat grooter / daer op sy aenleyden / maer also sy hun versprevden / ende mede met optrecken van de Panne / het kruyt daer uyt woey / zijn sy de selve met de Lensen na geloopen / maer namen de vlucht Bahy-waerts / die niet dan met losse sneeu bedekt was / so dat de beeren daer gestadigh in braecken / bemerckten als doen dat de West-Bahy meest open was / jae niet meer als schors Ys inde selve Bahy konden sien / waer uyt wy besloten (als voren geseyt) het ruyssen van de Landt-zee hoorende / doen mede openinghe ontrent de West-Bay ofte Bykorf te wesen. Het Ys moet alhier dapper van onder slijten / gemerkt wy een tijdt herwaerts meest al koude Noordelijcke winden met Vorst gehadt hadden. Wat de Noort-Bahy aengaet / wy konden aldaer geen openingh vernemen / doch indien de wint gelijck als nu / Januarij wat langh in desen houck blijft staen / konde het geschieden / dat het wel vroegh openinge soude maken / dat Godt geve. In 't weder-keeren bevonden wy dat de beeren op 't strant veel steen-kroos ende groote bladers hadden op-gekrout / ende tot beschut van de W. windt by de Delfsche Tent groote putten gemaeckt / daer sy so 't bleek hun Leger-plaets hebben gehouden. In der nacht schoot de wint uyt in 't Z. W. met so stijve koelte / dat wy meynden onse Schou / Tent en al om verre soude gewaeyt hebben: want de Aerde / Roye ende alles schudde ende beefde / doch Godt Almachtigh heeft ons voor ongeval bevrijt. Den 27. dito / de wint Z. W. met storm / jacht-sneeu ende Regen / so dat alles ontliet. Onse Kaes / die door de Vorst ontstucken was gevrosen / droop ende viel meest van den anderen. Op de middagh quamen onse Companjons om bier ende Traen in de Lamp te branden / seyden in de Stoof niet te konnen vieren door harde windt / het scheen de openinge seer aen-groeyde / maer vermits door de donckerheyt ende onstuymigh weder wy geen gesicht konden krijgen / hebben door sulcks niet sekers konnen schrijven: het doyde seer hart / dat wy vreesden ons Rheene-vleys ende Salade / het welcke wy voor een siecken dagh bewaerden verderven soude / daer wy door het onstuymich weder / als mede door dien de selvighe Tent onder gesneeuwt lach / niet konden by komen / souden het selve ter eerster ghelegentheydt besichtigen. Wy hebben van daegh geen Beeren ontrent ons Tent vernomen. Den 28. dito / continueerde de harde Windt als vooren / schoot ontrent de middagh weder uyt na 't N. W. na de middagh N. O. met klaer weer / dat wy het water dwers van onse Tent na 't Doodt-mans Eylandt / ende soo voorts de West-Bahy bescheydelijck konden sien. Tegens den avont warender twee beeren ontrent onse Tent / daer

van

Januarij van eenen op 't strant ginck leggen slapen / een van ons met-gesellen daer nae toe gaende schoot nae hem / hy stack sijn hooft op ende bleef leggen / so dat ons daght de selvige geraeckt te wesen / ende vielen gesamentlijck daer op uyt: maer het geruchte vernemende nam de vlucht / den anderen staende aen het stuck vleys / dat wy voor desen aen de Mast gehangen hadden / seyden wy aen / dan alsoo het Roer weygerde is het mede ontkomen. Wy vernamen op dato noch drie of vier mael beeren / daer van oock geen en bequamen. Savonts de wint Z W. maeckten de Landt-zee sulcken geraes van 't Kerck-hof tusschen 't Rif ende den berg / dat het scheen of sy ons Tent overlopen wilde. 's Nachts schoot het Noorderlicht seer vreesselijck. Den 29. dito / de wint ende het weer als voren. Dese morgen verstont ick dat ons volck een Beer in 't lijf geschoten hadden / daer soo veel bloedt uyt quam / als oft met een spat uytgespat wiert / dan zijn door het onstuymigh weer belet de selvige op 't spoor te volgen. Wy vernamen op dato menichte beeren / gaende weyden als het Vee in 't Vaderlant / daer wy tot verscheyden malen jacht op maeckten / ende twee naer ons toekomende schoten / die groot gekrijsch ende misbaer maeckten / hebbender groote moeyte mede gehadt eer wy de selve konden doodt krijgen; een van de twee het ontloopende / heeft de Vlissinger-hont gevolght / die van den Beer gevat / over sijn hooft ghewurpen wiert: by ons komende saghen wy dat de selfde drie gaten in 't lijf hadde / die wy weder meesterde so wy best konde / want wy vele aen den Hondt verlooren soude hebben. Door het gestadigh koudt / nat ende windich weder lieten wy de gedoode Beer ongevilt legghen / in meninghe die ter eerster gelegentheydt / neffens de andere vijf leste geschoten te ontweyden. Op dato hebben wy mede een Rhenenbout gekoockt / die God danck noch goet van smaeck was / de openinghe van 't water nam seer toe. Des nachts variabele winden / met sneeu ende regen gemenght. Den 30 dito / de Windt ende het weder als voren / met donckere lugt. Teghens den middach begonst de dach wat door te breken / so dat wy sagen het ijs sich te separeren ende gaende te werden / alsdoen sond ick twee van ons Companjons met Touwen naer het strand / om de op gisteren ghedooden Beer daer mede te verseekeren / die zy niet vonden / maer wegh gedreven was. Het ijs in de Noord-bahij was mede gescheurt / ende scheen t' Zeewaert te drijven. Des namiddaechs de Wind Zuijen: wy maeckten doen weder Jacht op een Beer / die achter der Deenen vaten lach en sliep / dan alsoo wy voor de wint op hem afquamen / kreegh de snof in de neus / ende nam de vlucht. Snachts variabile wint Z. W. N. W. Zuyden ende Z. O. bol ende sacht na dese Lands Winter gesprooken. Den 31 dito / de wind Zuyt ende Suyt-Oost / met harde koude ende donckere Lucht. Na-middagh vloeydent water tot twee roeden van de Tent; het hadde noyt so hoog geweest. Het ijs dreef noch gestadigh de West-bahij uyt: maer het scheen ontrent de selve Bahij in Zee dicht van ijs te zijn. Des avonts schoten wy na een Beer achter onse Tent / maer en is niet gerocht. In der nacht verhief sich de Wind weder.

Den eersten Februarij / variabile wind alles soude omgewaeyt hebben. Verleden nacht hadde het water tot aen ons Tent geweest. Dese voornacht was het soo doncker datmen nauwlijcks sneeu konde bekennen / de windt N. ende N. O. Den 2 dito / de wind als voren / so dat de Noort-bahy vol ijs lach. Ontrent middagh quamen onse Compagnions uyt de Stoof / seyden sonderlingh geen beeren vernomen te hebben: ick liet haer by ons blijven tot naeder ghelegentheydt. Namiddagh maeckten wy Jacht na vijf of ses beeren / die so haest sy ons vernamen / te water liepen / ende het ons so ontleyden Februarij

Februarij den. Inden avond maeckten wy weder drie of 4 mael Jacht op troupen beeren; som twee/ drie of 4 by den anderen/ doch en konden geen bekrimpen: wy bevinden deselve als nu so schou/ dat so haest sy ons gewaer werden deur gaen. Het hadde voorleden nacht ende desen dagh soo harde gevrosen / dat de beeren op sommige plaetsen over 't nieuwe gevrosen ijs liepen. Desen nacht de wind op 't heele Compas met klaer weer. Den 3 dito/ variabile Windt met duysterheyt ende jacht-sneeu. Desen morgen schoten wy weder na een Beer / dan alsoo sy de Tent schuwen/ komen niet wel binnen schoot. Na middach vernamen weder 2 Jonge beeren/ daer wy na schoten/ ende op uytvielen; sy wilden malkander niet verlaten: over mits al de Lensen krom gheraeckt waren/ rochten sy beyde te gelijck van de strandt-ijs inde Bahij / alwaer wy d' eene gedoodt hebben / het andere daer noch gestadigh by komende bleete/ ende wierdt met de lensen 3 of 4 steken ghegeven / endelijck siende dat hy sijn macker niet konde behulpigh wesen / nam de vlucht na 't Doot-mannen Eylandt: wy hebben de ghedoode beer op ghehaeldt/ ende voorts gevilt. Op dato ginck ick met vijf mijne Companjons na 't Rif over 't Kerckhof/ ende soo voor de Tenten omkomende / hebben niet vernomen. Den 4 dito / de Wind N. O. met lijdelijcke koude. Desen dach hebben wy 3 of 4 Beeren gehadt; overmits sy heel schu waren konden gheen bekomen. Den 5 de Wind Z. en Z. ten O. met moy licht lijdelijck weer/ wy hadden Jacht op een Beer/ die achter ons Tent was / maer ons vernemende is 't ontloopen. Des middaeghs versochten wy om in 't Westen aen de Sla-berg te geraken / daer wy van de groote inhammen door 't opdringen van 't ijs aen de voet van 't Gebergte gemackt/ en boven sneeu/ op sommige plaetsen in de Valeije so hart ende glat bevonden / dat het niet mogelijck was boven op 't Geberghte te gheraken: wy bemerckten dat het in de West-bahy ende soo vert wy t' Zee konden sien/ al water was. In de mont van de selvige Bahy lagh weynig ijs / ende so broos dat men daer nauwelijcks vertrouden over te loopen. In 't gins gaen rocht onsen Timmerman in 't ijs/ die na de Tent gaende van een Beer vervolgt wiert / ende na dat hy in de Tent ghekomen was / sach deselve na de deur komen / waer over hy een Roer inde handt nam/ schietende hem in 't lijf / ende is al bloedende na de strant geloopen; een tijt daer na heeft hy deselve weder met een eynde van een kaers in 't lijf geschoten/ doch ist evenwel ontkomen. Den 6 dito/ de Wind Z. O. ende Z. O. ten Z. met doncker duysich weer. 's Middaeghs quammer een groote Beer voor ons Tent / dien ick met twee Kogels so treffte/ dat deselve een weynigh van 't strant op 't ijs bleef leggen / de ijs-kant afhackende / sleepten deselve met een tou vast gemaeckt na strandt/ welcke wy door de zwaerte niet konden op-trecken / hebben het tou aen Land vast gemackt/ om met hoogh-water te doen dat mogelijck soude zijn. In den avont-stont sagen wy beeren ontrent de Amsterdammer Ketels / daer wy na toe kropen; van welcken een met twee Kogels in 't lijf geschoten hebbende / met Lensen voort is ghedoot. Het Jonck dat daer by was wilde d' oude niet verlaten / is mede doodt ghelenst. In der nacht vernamen wy noch twee beeren die ons niet en verwachten. Den 7 dito / een swoel Zuyd Oost windeken / met betrocken lucht. Dese morgen schoot ick een Beer achter ons Tent in 't achterste been / doch ontliep ons. Op de middach hadden wy weder Jacht op een Beer die 't mede ontquam/hebben alsdoen de 2 op gister gheschoten Beeren gevilt; wy sagen noch diversche Beeren op 't Doodt-mannen Eylandt. In den avond vernamen een oude met een Jonghe beer / daer van ick d' oude schoot / die by 't andere volck is

doot

Februarij doot ghelenst; de Moer ons genoegh te doen gevende ist Jonge ontkomen / wy hadden somtijts ghewenst winter-weer; bemerckten mede dat de Noordt-bahij by de Arsshipelle ende voorts t' Zee-waerts openinge hadde / doch in den Horisont sagen wy't ijs blincken. 's Nachts bequaem weder; in de Honde-wacht vernam de waecker een Beer / daer van hem na is geschoten / maer niet geraeckt. Februarij

Den 8 dito / het Windeken uyt de Noordelijcker-handt met schoon licht weder: alsdoen gingen 3 van ons Companjons wel gemonteert na 't Doodtmannen Eylandt / om te sien ofter yets tot verversinghe of profijt te bekomen was / als mede of men geen van de vorige gequetste beeren doot vinden soude / daer komende sagen veel beeren / gaende met troupen als 't Vee in Nederlandt / het Volck vernemende ginghen op hun achterste pooten / van gelijcke de Jonge neffens haer staen / dat kluchtig om sien was / ons volck nader komende zijn gevlucht / de selvige hadden achter een heuvel hun leegher-placts ghehouden / en groote diepe putten in 't Ys ofte sneeuw gemaeckt. Sy vonden aldaer een romp ofte tonghe van een Walvis / die sy een Mans lenghte uyt het Ys hadde op gekrabt ende by na op gegeten. Ick met den Timmerman in de Tent gebleven zijn-

Beeren-jacht.

Februar. zijnde vernamen vijf beeren te gelijck voor ons Tent / komende een oude met sijn Jonck soo het scheen na onse Tent-deur/wy maeckten onse Roers gereet/ende ick schoot d' oude met dubbelt scharp in 't lijf / den Timmerman daer mede op aen leggende treften 't jongh / daer wy datelijck met Lensen op uyt vielen; d' oude siende verbolght te werden / soo quamen sy beyde op ons aen / de Timmerman daer nae steeckende / vingh den eenen de Lens in sijn Muyl / die hy heel krom na hem track : wy gingen doen yder aen een zijde / Lensende hem d' een voor d' ander na / tot dat de selve doodt bleef legghen ; ondertusschen schermutseerden de Honden tegen het Jongh / gevende het selve so veel te doen / dat het by ons niet komen konde om de Moer te assisteeren / maer siende ons na hem toe komen ist ontloopen / keerden alsdoen na ons Tent / siende in 't gaen menichte van beeren / in ende op de ijs-brocken / als op 't Eylandje in de mond vande W. Bayhj/ 10 of 12 by den anderen / vernamen oock dat drie beeren op ons af-quamen / soo dat wy ons spoeyden om de Tent te bekomen / alsoo wy seer moede/ ende onse Lensen t' eenemael ontstucken waren. In den avondt saghen wy een grooten Beer by de voor-geseyde doode/ loopende om ende weder / klouwende hem op 't lijf als of hy hem wilde opwecken / bestondt vreesselijck te brullen 3 of 4 reysen af/ende na ons Tent komende / daer wy ons speculatie in hadden ; ick presumeerde het een paer gheweest te zijn. 's Nachts variabile wint met getempert weder. Den 9 dito / het weder en windt als voren/ met een soete betrocke lucht. Op dato vilden wy de 3 jongst-bekomen beren / daer meer als een quarteel vet af quam. Wy waren genootsaeckt om de voor-gemelde Beer die by ons onder de wal gehaelt ende vast ghemaeckt was / de Amsterdammer Kaepstander uyt de sneen te delven / daer wy de selve mede op den ys-kant wonnen : vernamen tot drie of 4 verscheyde reysen beeren / maer sy verwachten onse komste niet. Den geheelen dagh goet weder ; in den avond Mane-schijn. Den 10 dito/ continueerde het weder met variabile wind uyt den Z. W. ende Z. W. ten Z. met klaer uytsicht/ so dat ik met 5 mijne Met-ghesellen reght neffens de Valey / daer men wel eer vis heeft gevanghen / op de hoochte van 't Gebergt klommen/ hadden klaer gesicht / so dat wy bescheydelijck konden sien / dat de Noort-Bayhj van de West-zijde van 't Landt tot over aen de ijs-bergen / ende voorts in Arssijpelle al klaer water was / mede onder 't land groote openinge ende eenige streken ijs / oock in den Horisont klaer water ; maer in 't N. O. veel ijs / doch niet hoogh uyt het water / so dat ick vertrouwe / dat sonder harde Vorst ofte aenpersinge van winden / het ijs vroech uyt het Vaer-water van de Visschery-Schepen soude wesen / dat Godt geve. Wy vernamen op dese tocht maer eenen Beer / ende eenich Gevoghelte / sijnde d' eerste van dit Jaer / die wy gisten Lommen te wesen/zwevende hooch in de Locht. Het ijs maeckt dagheliycks met de dijninghe groot gepijp ende gerinckel. Den 11 dito/ de Wind als voren / wel so kout : wy vernamen eenighe beeren ontrent onse Tent / die ons vernemende door liepen. In den avond ontginck ons den dagh met vuyrighe blengen / al Horizontael. Het ijs maeckte noch t' Zee groot gherinckel ; het ijs voor onse Tent inde Bay (hoewel 't vast leydt) maeckt groote beweginge / so dat ick vertrouwe dat wy haest een open Bay hebben souden ; want het nieuwe ijs boven twee of drie voet niet dick was ende seer sponcieus / dat ons verwonderde na dien 't water so koudt was / ende het door 't selve verslijten moet. In den morgenstont begonst het te dooijen. Den 12 dito / de Wind Z. ten O. ende Z. Z. O. tamelijcke stijve kou/maer bol ende warm / somtijdts regen ; wy vernamen menichte van ghevo- Februar.

vogelte / so malle als andere Meeuwen. Februarij Des voor-middaechs ben ick benessens den Timmerman na 't Geberechte ghegaen / of wy yets op doen konden ; mede te sien hoe sich 't ijs t' Zee als in de Bahy al hieldt : wy vernamen aldaer een Beer / die het ontliep. Het ys separeerden sich in de West-Bahy / drijvende al t' Zeewaert. 's Nachts het weder als voren. Den 13 dito / de wind Zuyen met klaer weer. Op dato zijn 4 van onse met-gesellen nae 't Geberechte ghegaen / door dien de Klippen ontlaten waren raekten wy met groot perijckel tot op de West-Sala-bergh : bemereckten dat het in 't W. ende W. ten Zuyen al vast van ijs lach / maer wat Suyderlijcken klaer water : mede 't spoor van Rheenen siende / en daer van den Hondt de snof in de Neus krijgende van hun is afgeloopen ; sy vernamen dat den Hond bloedige sporen hadde gemaeckt / recht in een groot Rheene spoor / daer sy een wijle op volgden / eyndelijck bevindende dat het selfde 't Geberechte afgeloopen / inde leechte een groot stuck achter ons Tent gepasseert / ende op de Noordt-Bahij in 't Wack te water was ghegaen : de sneeu was met het wacke weer veel gedoyt / so dat rondom ons Tent het water stond. In der nacht wiert het heel duysich / met eenen Westen ende W. ten N. wind. Den 14 di o / de Wind ende het weder als voren met wat sneeu : wy vernamen een Beer voor ons Tent ; maer alsoo het kruyt in de Roers nat geworden was is hy 't ontloopen : wy sagen daer na noch diversche beeren / maer sy bleven buyten schoots. In den avondt begonst het weder op te klaren / dat de geheele nacht continueerden. Den 15 dito de windt Zuyen met zwoel klaer weder : wy sagen meniche van beeren over de Bahy zwerven / daer van wy op drie (na ons Tent komende) Jacht maeckten ende schoten / doch niet en raeckten. De Lucht steldt sich als nu weder tot vriesen. Den 16 dito / weer ende wind als voren : wy vernamen veel beeren / maer sy schouden ons Tent. De Februarij Bahy sloot sich als nu weder met ys / soo dat wilde continueeren waren wy van meeningh wat af te weyden. Desen nacht wasser wat Sneeu gevallen. Den 17 dito / wind ende weer als voren : wy waren meniche van beeren verde Bahy-waert siende / die als snuyvende met de kop na de Tent ghewent / ende als de Creeften op sijde wech liepen. De Lucht stond den gantschen dach geheel root / so dat wy niet twijfelden / ofte wy souden (in 't Godt gelieft /) de Sonne binnen ses of acht daghen boven den Horizondt ende 't Gheberechte konnen sien. Des snachts continueerden het weer als op den dach. Den 18 dito / heel stil met een betrocke Lucht. Voor de middach gingen wy met ons vijven na 't Geberechte / doch vernamen niet als in de Houcker-bahy veel troupen beeren / in meeninge daer over te gaen ; maer alsoo wy van in te breken perijckel geloopen souden hebben / keerden wederom nae ons Tent. Des namiddaechs ginghen weder 4 mannen na 't Geberechte / of sy op 't spoor Rheenen bekoomen konden tot ververssinghe voor onsen Kock / die het Scheurbuyck in de beenen hadde. Sy quamen savonts sonder yets vernomen te hebben weder aen de Tent. Den 19. de wind Z. W. met gestadighe sneeu : wy bleven dien dag ende nacht in ons Tent. Den 20 dito / de wint Z. O. ende Z. O. ten Z. Tegens middach klaerdent op : wy saghen op de midde van de Bahy tot diversche malen twee beeren / wel anderhalf ure lanck groot gevecht ende gebulder tegen den anderen maken / malkander slaende ende bijtende / daer drie van ons Companjons na toe gingen : maer volck verneemende scheyden sy van malkanderen / gaende voorts over de Bahy / daer sy een Beer met twee Koghels dwars door 't lijf schooten / welcke het noch ontvluchte ; een andere Beer in een Wack leggende te duycken om krengen van de grondt te krijgen / is een van ons

Februarij volck na de ſelvige kruypende/ by ongheluck van de hooge kant in dat Wack gerocht/ het welck de Beer ſiende/ ſich op ſtonden aen daer uyt/ ende Bahy-waert begaf/ welcke perſoon met groote moeyte/ ſoo met Lenſen toe te ſteken als anders/ daer uyt is ghehaelt/ waer door zy genootſaeckt waren te keeren/ dien al eer ſy t' huys quamen alles ſtijf bevroſen was ; vernamen mede diverſche troupen beeren/ achter ende voor/ verde buyten ſchoodt van ons tendt 's Avondts op het eerſte quartier helder weer met Noorder licht/ Den 21 dito / ſmorghens ſtil weder met klaer verſich ; waer over 4 van ons met-geſellen na Faijerhaven gingen / om te ſien of yets bekomen konden / vernamen onder wegen 4 of 5 beeren / die 't volck in 't geſicht krijghende/ wech liepen : alſoo het diep van ſneeu ende moeyelijck om gaen was/ zijn zy tegens den avont ſonder yets op te doen weder in de Tent ghekomen. Outrent middach hebben wy op diverſche plaetſchen de ſchaduwe van de Sonne tegen 't hooge Geberchte aengeſien. den 22 dito / het windeken uyt de Zuydelijcker-handt met klare uytſicht / ſoo dat twee van ons Companjons op 't Geberghte klommen / ſaghen alſdoen voor het eerſte van 't Jaer de Sonne ; maer hebben die in de Bahy niet konnen ghewaer werden. In 't W. ende W. ten N. veel Wacken: wy hoopten dat met d'eerſte ſlachbouch van wint/ het ijs t' eenemael ſoude vertrecken. Het begond als nu weder wat te vrieſen. In der nacht ſchoot het Noorder-licht verbaerlijcken den heelen Hemel over. Den 23 dito ſtil klaer weder. Op den dach ſagen wy menichte van beeren / maer ſy quamen niet ontrent de tent. Inden avond vernam ick twee Rheenen een groot ſtuck aen de W. zijde van onſe tent / daer wy den Hont na toe lieten loopen/ die een van de ſelve onder de voet wierp / maer konde het niet houden : wy volchden langh op 't ſpoor / tot dat eyndelijck den Hondt terug ende by ons quam / keerden alſdoen na de Tent : doch ſoo het Godt ghelieft / ende het weer ſulcks toelaet / zijn van meeninghe / morgen op 't ſpoor te volgen. Den 24 dito / het weer ende wind als voren / ſo dat drie van ons Companjons/ het ſpoor op giſteren geloopen/ zijn gevolcht tot de hoeck van de N. Salaet berch / daer ſy in meeninghe waren op te loopen ; maer dwers van 't Eyland dat inde Mondt van de Bahy leyd komende/ moeſten te rugge keeren / vermits ſy op 't Geberchte/ door de gladheyt van 't ijs niet voort konden ; mede onder aen 't Geberchte langs het ſtrant/ door 't vloeyen ende ebbe van de Zee 't ys ontſtucken ende los lach. Den 25 dito/ gewenſt ſtil weer met klaer uytſicht. Na middag quam daer een Beer van ſoo verde wy ooghen konde uyt Machdalena-Baby, volchden ons ſpoor tot voor de tent/ daer ick na ſchoot/ maer alſoo het ſlot/ tegens danck af-ſprongh is het ghemiſt / ende ons ontloopen. Wy ſaghen buyten ſchoots van de Tent/ meenichte van beeren. Den 26 dito getempert weder/ dan hebben niet verricht. Den 27 dito/ het weer als voren. Op dato zijn wy met ons vijven na de Poucker-bahy gegaen / om eenighe beeren te attraperen ; in't kruypen na een Beer gingh een van de Roers onverhoets los/ daer van God ſy gedanckt niemant beſchadicht is/ Wy liepen voort 't Landt rontom/ ſagen hoog ende ſteyl aen 't Geberchte groote holen daer de beeren haer Legher-plaets hadden gehouden / ende twee van ons Companjons na groote moeyte daer by zijn gekomen ; zy quamen tegens den avont aen ons tent : ick verſtond dat het volck in de tent ſtaende / de Sonne hadden geſien. Den 28 dito / de wind Z. W. duyſter weer ende jacht-ſneeu. Na-middach Z. ten O. ende Z. Z. O. Wy waren van den heelen dach niet uyt de tent.

Maert. Den eerſten Maert / de wind Z. W. met doncker weer ende jagt-ſneeu. Des avondts ſtack de wind op uyt de Zuyde-

lijcker

Maert. lijcker hand. Den 2 dito/weer ende wint als voren. Dese morgen bevonden wy/ dat door de harde wint in de N. Bahy veel openingh was. Na-middagh hebben wy Jacht gehadt op drie beeren / die het ontleyden. Den 3 dito / weer ende wind als voren. Het ijs begonst sich by het Fort te separeren. Na de middagh alsoo ick meende na de strandt te gaen / vernam een grooten Beer beneffens de W. zijde van onse Tent / daer over ick weder nae binnen trat: nemende 't Roer in de hand om te schieten/ so weeck deselve achter de tent / dien ick begaen hebbende met twee kogels ontrent het Kakebeen in schoot; hy viel terstont ter neder / krabbende met de voorste Poten na sijn Kop / daer wy met Lensen op uytliepen / gaven hem eenige steken in 't lijf/ doch niet wel treffende; mede door het bassen van de Honden toornig gemaeckt sijnde/ stonde weder op / daer Aleff Willemsz op willende steken / soo maeckten hy hem de Lens afhandigh/ springhende na hem toe/ die begonst te schreeuwen en viel ter neer; daer op Jan Kunst om sijn Metghesel te ontsetten weder toeliep: dito Beer maeckten met huylen en springhen soo veel te doen / dat hy ons noch ontliep / blijvende een stuck Bahywaert noch een langhen tijt staen op de ijs-brocken: wy hadden noyt soo harden stoot van beeren gehadt / bevonden het slijm van sijn muyl achter aen ons metgesels kleederen / soo datmen niet langer diende met het ontset ghewacht te hebben / daer van Godt gedanckt zy. Des nachts harde windt met Jacht-sneeu. Den 4 dito / stijve koelte uyt de Z. Westelijcker-hand met gestadige jacht-sneeu Het ijs in de Bahy is tot den oever van 't Land t'eenemael drijftigh/ alwaer hun veel Meeuwen onthouden. Wy maeckten eenighe sweepen om te versoecken of men eenighe soude konnen bekomen tot verversinge voor onse Kock/ aen wien 't scheurbuyck seer toe nam. Ontrent middach maeckten wy jacht na eenige beeren / maer geen bekomen. Den 5 dito / 's morgens de wind N. O. met lijdelijcke koude. Dese morgen vernamen wy d' eerste mael eenighe Walrussen in de openingh: door dien 't water ghevrosen hadde / saghen wy geen apparentie om met de Chaloup yet te konnen verrichten. Tegens den middagh koockten wy weder een stuck Rheene-vleys met Pruymen ende Rozijnen / dat so smakelijck was/als oft eerst geslacht waer. In den avont hadden wy groote perssinghe van 't ijs / voor ons tent/vernamen oock meenichte van beeren / doch geen bekomen. Den 6 dito/ de wind als voren met tamelijcke klaer uytsicht / somtijdts veel jachtsneeu / die door de zwarrel-winden van 't Geberght drijftich gemaeckt wierden. Het ijs nam hun schoot de Bahy uyt t' Zeewaert. Desen avont koockten wy Sla-dranck / die ons Kock voor 't scheurbuyck soude gebruycken. Den 7 dito / weer ende wint als voren. Naemiddagh schoot de wind Oostelijck met klaer uytsicht: wy vernamen een Beer voor ons Tent op 't ijs / lieten alsdoen een stuck warm vleys in een zouten bak voor de Tent-deur setten/ om te sien ofte deselvige op den reuck wilde aenkomen / maer hy onthield hem al op strant / ende na lange snuffelen gingh te rugge. Den 8 dito / de windt Oost / met Vorst ende bittere kouwe. In den avont vernamen wy drie beeren ontrent onse Tent / daer van 2 op strant quamen / schoten d' eene met ons twee met dubbelt scharp in 't lijf/ en daer na met Lensen gesteecken / op de plaets is blijven liggen / d' andere sulcks siende namen de vlucht. Den 9 dito / de Windt ende kouwe als voren. 's Morgens vilden het volck de op gisteren ghedoode beeren. Dese voormiddach vertoonden sich diversche beeren ontrent ons Tent / maer bleven buyten schoot. In den avondt vernamen wy een oude met een jongen Beer/daer van ick d' oude schoot / 't jong niet willende de Moer verlaten is mede gheschoten en t' samen Maert

Maert. doot gelenst. Overmits den doncker ende bittere koude lieten wy de selve ongevilt tot beter gelegentheyt; mede klaegde ons volck/dat haer eenige vingers in het villen van de beren waren verbrosen. 's Nachts vermeerderde de kouw met strenge N. O. wind. Den 10 dito/harde wint uyten O. ten N. ende O. N. O. met stercke Vorst ende bittere kou/soo dat de W. Bahy weder met ijs besedt was/ daer de beeren t' allen plaetsen overliepen: wy leyden diversche malen op beeren toe/som drie of 4 by den anderen/ daer van geen bekomen en zijn; wy braecken mede ons Kachel af/alsoo ons die seer in de weegh stond/ende mede de meeste Winter ende duysterheyt gepasseert was; oock voor een extreme koude ende korten stoot/ wy ons toevlucht tot d' Amsterdammer Tent konde nemen/doch verhoopten een beter. Den 11 dito/de Wint Oostelijck/klaer Sonne-schijn met harde Vorst/bittere koude/ ende veel zwarrel-sneeu/die van 't Geberchte af waeyt. Den 12 dito/weer en wint als voren:wy hebben dit etmael op diversche troupen beeren Jacht ghemaeckt / maer geen bekomen. Den Hond van weghen de kamer Delft wiert van een beer een groote lap vel by het achter-been / in 't hanghen van sijn buyck afgeruckt/ daer over wy seer droevigh waren/ alsoo sy ons veel dienst deden. In den avondt schoot de windt wat Zuydelijcker met betrocke lucht ende handtsamer weer. Wy vinghen dagelijcks veel Vossen/maeckten stricken aen de gedoode beeren/van welcke de Vossen haer voetsel halen/het welck ons tegenheyt maeckt/stellen wy de selve gevangen/ zijnde met menichte op Solder/ om het vet wat te verteeren/mede om met de openinghe van de Bahy niet verlegen te wesen/als anders by gebrek van gesontheyt wat op voor-raet te hebben. Den 13 dito/de wind Zuyen met betrocke Lucht ende Sneeuachtigh weer; wy vernamen menichte van beeren / maer quamen noyt ontrent ons Tent. Des avondts bequamen wy een witte Vos/die van den Hond wiert doot gebeten. In der nacht de wind N. O. Den 24 dito / de wind N. O. met donckere lucht. Dese morghen begosten wy onse Chaloup uyt de sneeu te arbeyden/ die wy los ghehackt hebben/ ende nae groote moeyte met de Kapstander uytwonden. Inde voor-avont meenden wy in de mond van de West-bahy een doode Vis te hebben gesien/alsoo het sich hoogh ende swart uyt het water op dede; doch alsoo der geen apparentie was om met de Chaloup het te besichtighen/stelden het uyt tot 's anderendaechs: na Sonnen onderganck is het uyt ons gesicht ghe-raeckt. Den 15. dito de Windt N. O. met redelijck uytsicht. Ontrent middag schoot ick een beer/hy liep terstont Bahy-waert/ daer de selve neder viel en de sterf/ hebbende den hals ende 't lijf vol zweeren ende gaten: wy presumeerden het selve met vechten teghen anderen gekregen te hebben/sneden hem de buyk op/daer wy beneffens 't net veel vet ende reusel uyt haelden. In den avont was ick een groot stuk achter ons Tent twee Rheenen siende/daer wy jacht op maekten/ ende den Hondt lieten na loopen; doch alsoo sy met den Hond berge-waert op ende den ijs-berch/over-liepen/mede den avont op de hand sijnde/keerden wy sonder den Hondt ofte de Rheenen langer na te loopen. Ontrent de Tent vertoonden sich een Beer / daer wy op toe leyden/doch ist ontkomen. Inden avont verduysterden de Maen by na gheheel. Een dach later als den Almanach van den Eclipsis mentie maeckt/ vertrouwen een dach vergist te wesen/ op't eerste quartier verhief sich den Wind met veel jacht-sneeu/ soo dat ick vreesden/dat de Hond niet te recht raken en soude. Den 16 dito/de wind Oost met strenghe koude/ Vorst ende jacht-sneeu. 's Morgens sagen wy een Beer staen eten van de op gisteren gevilde/ de welcke wy in 't achter- Maert.

ter-

Maert. ter-been schoten / maer soo haest hy ons volck/die met Lensen quamen vernam/ begaf sich op de loop. Den 17. dito/weer ende wint als voren / so dat het niet mogelijck en was om na den Hond te gaen soecken / voor dat het weder sich wat getempert aen stelt. Den 18. dito/het weer ende windt als voren. In de morghenstont quam weder een beer aen den laest gedooden Beer op de Bahy eten / daer wy nae toe zijn ghegaen/die soo haest hy ons vernam vluchtich werde: wy schoten dagelijcks veel Vossen tot verversinge van ons Kock / om die voor het Scheur-buyck te eten: de Vossen gevilt zijnde / laten wyse 2 of drie daghen in de wint vervriesen/alsdan gekookt ten deele met pruymen ende rozijnen; sommige hebben wy ghestooft met Peper ende Azijn in een Panne. Den 19 dito/weer ende wind als voren. Op dato hebben weder een Salaet gegeten/ die noch seer goet van smaeck / ende niet sonders verandert was. Den 20. dito/de Wind als voren; het weer scheen wat op te klaren/so dat wy met ons 5. na 't geberchte zijn gegaen / liepen over den Ys-bergh wel 2. of 3. ur en langh/vonden geen uytkomste om aen de N. Salaet-berch te geraken. Oock begonst het seer subijt en hard te waeyen ende te buijen: wy konden over sulcks niet verder op den Ysbergh geraecken / nochte ons spoor door de zwarrel-sneeu/die de wint van 't Geberchte of drijft/ niet bekennen; wy bleven doen staen kijcken als of de planck opgehaelt was / alsoo wy weynich provisie van beschuyten by ons hadden; overmidts de kleene apparentie om af te komen/ waren alsooen in groote perijckel/ want niemant van ons bekent was/dat daer oyt volck gheweest waer: Van de groote kouwe sprongh eenighe 't bloedt onderweeg de Neus uyt; andere klaechden van de Teen vervrosen te wese; andere schoten diversche reysen in de bersten van den Ys-berch/die haer met de Lensen op de ander zijde te boven hielden/ welcke bersten wy sommighe 10. 20. of 30. vadem diep met 't ghesicht oordeelen te wesen; overmits de zwarrel sneeu op de selvige bersten was leggende/ konden wy sulcks niet schuwen/ doch Godt versach het die ons weder merckelijck daer af leyde. Inde Tent komende klaechden een onser met-gesellen dat sijn Teenen vervrosen waren/dewelcke hy met sneeu heeft gewreven / ende daer ten laesten weder gevoelen in heeft gekregen / welcke Teen heel wit was / daer over de selfde seer bedroeft waer gheweest. Een ander klaechde sijn Oore/doch quam alles door Godes genade weder ten besten. Op de genoemde Ys-berch waren wy 't Rheen beneffens 't Hond-spoor wel siende/maer de selvighe konden wy nergens niet vernemen. Den. 21 dito/de wint Z. O. ende Z. O. ten Z. met donckere Lucht en de jacht-sneeu / de Zuyt-Bahy sloot sig weder t' eenemael met sneeu Ys. Inden avont de Wind Z. W. Den 22. dito / de wint Z. ende Z. W. met redelijck weer. Dese dagh leyden wy drie of 4. reysen op beeren toe / dan alsoo zy meer aen den dans gheweest hadden / konden wy de selve noyt binnen schoot bekruypen. In de voor-avondt is den Hondt na dat hy acht Etmael van ons/ ende in 't Geberchte geweest was/weder aen ons Tent ghekomen / daer over wy verblijdt waren; welcken Hond so mager was dat het deselve niet en gheleeck. Aen den Oever waren wy 14. of 16. beeren by den anderen siende / die te met groot gevecht hadden. Den 23. dito / de wind Oostelijck / betrocken Lucht ende lijdelijck weer; vernamen veel beeren daer wy op toe leyden / sy onthielden haer met troupen van 5. of 6. by den anderen/ ende so haest sy ons gewaer wierden klommen op de schorsen/staende op de achterste pooten; maer bemerckende dat wy na haer quamen / stelden het op een loopen. Den 24. dito/de wind O. en de N. Oost met redelijck weer. Des namiddaeghs heel stil met klaer uytsicht/ Maert.

Maert.

drie van ons Companjons ter jacht gegaen zijnde / vernamen eenige beeren in de wacken van 't Ys / dewelcke eenighe gesoncke rompen van walvis 6. of 7. vadem van de grondt opdoken; zy sochten deselve te bekomen/dat niet en geluckte. wy presumeerden eenighe Rheenen aen den Oever van de N. Bahy ghesien te hebben/doch also wy vreesden voor eenige sleet van Ys / ende den avondt op de handt was / hebben wy niet voorder versocht. Den 25. dito de wint N. O. strenge koude en jacht-sneeu. Op dato vernamen wy een Beer voor ons Tent op 't Ys/hy stelden zijn koers na d'Amsterdammer backs/ die wy onder-liepen/ende met twee kogels in 't lijf schoten / dat hy op de plaets bleef dood leggen; was een grooten Beer met vreesselijcke nagels ende klauwen / diergelijcke wy noyt gekregen hadden/ dien wy terstont vilden / maer noyt so weynich smeer bequamen als van desen. Naderhant vernamen noch meenichte van Beeren/ die noyt onder schoot quamen. In den avondt stilden de windt met klare lucht. Eenige van ons Companjons waren de vingheren door 't villen verkoudt / dat meermaels is geschiedt; ende eenige dagen geleden het vel van de vingers af gegaen. Den 26. dito/de windt Z. O. met redelijck uytsicht. Wy meenden dat wy een groot stuck achter ons Tent eenige Rheenen ghesien hadden / daer een van ons Companjons na toe is ghegaen / maer en heeft geen komen vernemen. In 't keeren wiert deselvige ontrent het Rif een Beer ghewaer / daer wy onder ons vieren na toe ginghen / ende bevonden deselve in een bijt ofte wak te leggen duycken / om de kost op te soecken / terwijle wy ons klaer maeckten / wiert hy ons gewaer/klam op het ijs/ende quam na ons toe / ses ofte seven schreden van ons sijnde schoten wy met ons tween deselvighe met dubbelt scharp in 't lijf; hy stelde het al bloedende op ter loop / het bloet liep hem aen weder zijde den buyck ende de Muyl uyt; hy begaf hem in een wack tot swemmen / daer de selve aen d' ander zijde langhe op 't ijs bleef liggen: mede saghen wy diversche troupen beeren van 't Geberchte op ons aen komen / daer wy jacht op maekten/ de welcke het ons ontleyden. Na-middach zijn drie van ons Met-gesellen gegaen om te sien na de Beer / die als voren geseyt/in 't wack ley te duycken / ofte deselvighe niet op 't Ys doot soude leggen/ daer komende vonden den Beer by een Wack staen / alwaer hy hem in begaf/ ende na haer toe quam/klimmende tegens een ijs-kant op van 3. of 4. vadem hoogh / die zy luyden tot 4. reysen noch met dubbelt scharp in 't lijf schoten; hy sprongh telcken weder van de selve kant in 't wack / na datter geschoten was / weder haer toekomende/doch eyndelijck is hy in 't selve wack blijven leggen / die niet wel te bekomen was. In den avont maeckten wy weder jacht na beeren/ die ons niet verwachten. Den 27. dito / de windt Z. O. met doyachtigh weer ende betrocken lucht. Ontrent de middach de wint Zuyen. Het Ys in de Mont van de West-Bahy begonst sich te separeren. Tegens den avondt een Westelijck windeken: wy sagen twee beeren achter ons Tent aen komen / een oude met een jonge/die wy schoten ende voorts doodt lensten. Naderhandt zijn twee van ons Companjons een stuck van de Tent gegaen / vonden aldaer een grooten Beer in een wack leggen duycken / daer op sy niet dorsten attenteren. Den 28. dito/de windt N. O. lijdelijcke kouwe: wy vernamen menichte van beeren/maer noyt binnen schoot. De West-Bahy leyt weder heel vol Ys; door Godes genade/ende 't eten der Vossen / quam ons Kock weder op de been / overmits wy de Vossen goede verversinghe / ende puyck van smaeck bevonden/ adt ick mede om verniewinghe/ sonder des van noode te zijn met onse Kock. Den 29. dito/weer ende wint als voren. In den avondt op d' eer-

Maert.

d'eerste wacht vernamen wy een Beer staen te krabben aen ons tent / daer over wy ontwaeckten/ doch ons gewaer werdende maeckte sich van daer. den 30 dito/ de wint ende het weer variabel / doch meest Z. O. ende Z.W. met jachtsneeu. Ontrent middach vernamen wy achter de Vlissinger Tent een jonge Beer/die na dat hy met ses kogels in 't lijf geschoten was ende ghelenst/ sterf; wy lieten hem om het ongestadigh weer ongevilt. In de voor-avondt zwerfde veel beeren ontrent ons Tent. Het ys in de Noordbahy wert teenemael driftich. den 31 dito / de wind uyt de Zuydelijcker-hand met doyachtigh weer. Op dato maeckten wy vier diversche reysen Jacht / maer deden niet op. In den avond ist ijs tot voor ons Tent driftigh geworden.

April. Den eersten April/de wind Z.W.met harde storm / daer mede de Bahy een groote openingh kreegh/ ende 't ys t' zee vertrock. 's Avondts jacht-sneeu / ende mottigh of duysich weer. den 2 dito/ de wint als voren. desen morgen maeckten wy Jacht nae een Beer/ die niet teghenstaende hy met 4 kogels in 't lijf geschoten was/ het noch ontliep. Tegens den avondt maeckten wy weder een salaet ree / die wy noch heel goet van smaeck bevonden. Het ijs in de West-Bahy is meest uyt gedreven. den 3 dito / weer ende wind als voren. Dese morgen heeft een van onse Companjons Jacht ghemaeckt nae een Beer die op 't ijs leyde te slapen / maer ist ontkomen : wy vernamen alsdoen een ander wederom voor ons Tent / die na dat van ons geschoten was / hem te water begaf ; overmits de ongelegentheyt om te Lensen/ hebbe ick deselve voort doot geschooten / daer wy met plancken over de schorssen kruypende/by quamen / ende een Tou aen vast maeckten / dewelcke wy met de kaepstander op de ijs-kandt wonden ; vernamen mede twee Walrussen in de Bahy. Den 4 dito / weer ende wind als voren : wy sagen veel ijs buyten de Noort-bahy/ ende buyten de West-bahy / de zee op 't Rif hart aen branden / soo dat wy presumeerden onder 't Land om de West niet veel ijs te wesen. In den avont hielden wy jacht op een Beer. Op dato heb ick myn Companjons ghesamentlijck het Journael by my gehouden voor gelesen / daer teghens de selve niet hadden in te brengen. Den 5 dito / het weder als voren. Het ijs drijft noch gestadich met het Gety af ende aen. In den avont schoot de wind Noordelijck. Den 6 dito / de wint als voren / met Mist ende jachtsneeu.Het ijs is met de Zuydelijcke wint t' zee vertrocken / soo dat wy op de naemiddag ons Chaloup d' eerste mael van 't Jaer te water brachten / roeyde met ons 5 man na de West-bahy/ alwaer ick 4 of 5 duyf kens of duykertjens hebbe geschoten / daer mede wy na onse Lootse keerden. Door gebreck van hagel/ smolten wy ons Tinne drinckens kanne / en het Loodt van de Middelborger Goot/ die wy 6 of 8 voet uyt de sneeu moesten delven.den 7 dito/de wint N.W.met duysich weder ende koude lucht. Voor de broegh-kost maeckten wy met de Chaloup onder ons drijen Jacht nae twee Walrussen / mits wy veel pappig ijs in 't water vonden / konden de Chaloup geen vaert geven / sy begaven haer onder / ende nae lanck roeijen zijn 't ontkomen. Ontrent middach weder Jacht nae twee Walrussen/daer van d' oude by Jan kunst is geschooten ende gelenst ; het jongh maeckte groot gekerm om de Moer / daer 't ghestadigh aen ende van zwom:d' oude/sneden wy de kop af/ sloegen de Tanden uyt / die ontrent een elle lanck waren/ welcker sy maer twee in 't bovenste van 't hooft hebben staen / daer mede sy diversche gaten deur de Chaloup hadden gheslaghen. In den avont hadden wy jagt op twee Walrussen die ons komst niet verwachten : in 't keeren schoot ick eenighe duykerkens / met laden van 't Roer verbrosen my de vinghers / niet wetende als van t' eene-

maal

April. mael doot doch is ten beſten ghekomen. Den 8. dito/ weer ende windt als voren/ met meerder ende ſtrenger koude: over ſulcx is de Bahy vol Ys was leggende. Nae de middagh maeckten wy weder jacht nae twee Walruſſen / die het ons ontleyden / ſchoten weder eenige Duyſkens / die met Pruymen ende anders / wat toegemaeckt / ſeer goet van ſmaeck zijn. Den 9. dito / weer ende wint als voren. Deſe morghen ſtont weder een jonge Beer aen de Walrus te eten / die ick met twee Kogels in de kop ſchoot / dat hy op 't Ys doot bleef. Na de middag waren wy genootſaekt van de vorſt/ ons Chaloup / Walrus / en de bekomen Beer op het Landt ofte Ys-kant met de Kap-ſtander te winden / die wy door de bittere koude ongevilt hebben gelaten; N. W. Sonne vernamen twee beeren/ daer wy jacht op maeckten/ een daer van bekomende. Savonts backten rogge Koecken in plaets van Boeckweyt: mede heeft onſe Kock het ampt weder aen gevaert/ alſoo hy door Godes genade / en 't eten der Voſſen ſijn vorige geſontheyt by na hadde. Den 10. dito/ de windt N. O. met jachtſneeu ende ſtrenge koude. De Bahy was t' eenemael vaſt met Ys toe gevroſen / ſo ſterck dat de beeren haer paſſaſie daer over namen: wy ſagen op ſommige plaetſen de Walruſſen met de kop daer door ſlaen. Den 11 dito / weer ende windt als voren. Ontrent Z. Maen vernamen wy twee beeren / doch buyten ſchoot. Op dato verbranden wy ons leſte Kolen / uytgeſept eenige groote ſtucken / die wy hielden om in de Chaloup te leggen / dat oft ſaeck waer / men met de Chaloup van 't Ys beſet wierden / al daer ons Tent op te ſlaen. Savonts hebben wy de Walrus ſijn tonge (voor deſen bekomen) gekoockt / met peper ende azijn geſtooft ende gegeten/ die heel goet van ſmaeck was; doch eenige hebben 't niet willen proeven: Ons turf kan ons (ſo wy giſten) noch ſes af acht dagen ſtrecken; wy ſullen als dan nae brant om ſoecken / ende by gebreck van die te vinden / de tenten af breken moeten. Den 12 dito/ de wint als voren / de kouwe ſtrengher / ſoo dat niemant buyten de Tent / noch des avonds te Koy wilde gaen/om te ſlapen / uyt vreeſe van de voeten te bevrieſen. In den avondt ſchoten weder na een Beer. den 13 dito / weer ende wind als voren / met harde Vorſt / In den avond ontrent N. N. W. Sonne beſtondt een Beer met twee Jongen ontrent anderhalf voet hoogh voor ons Tent van de Walrus te eten; d' oude wiert van Jan Kunſt met dubbelt ſcharp geſchooten/ die terſtont na de ſchoodt hem van de ijs-kant Bahywaert begaf/ ende de Jonge verlatende/ die wy met veel moeyten beyde hebben ſtroppen om 't lijf gekregen / na dat ſy haer met de klauwen als anders in manieren als d' oude hadde geſocht te verweren: wy ſtelden deſelvige op de Middelborgers Tent-ſolder / huylende ſeer om de Moer / welcke diverſche reyſen ontrent ons Tent is verſchenen / maer buyten ſchoot gebleven. Den 14 dito/ de wind Z. O. met lijdelijcke kouwe. In den avont vernamen wy weder de Moer van de op giſter ghevangen beeren/doch hielt ſich al varde van de Tent. Den 15 dito / de windt Zuydelijck met lijdelijcke kouwe. Op dato hebben wy door gebrek van brant een oude Scheepſhut uyt de ſneeu ghedolven / ende tot brant gemaeckt. Na middach klaer weder met warme Sonne-ſchijn. Ick bevonde dat my het tant-vleys beneffens andere ſeer was geſwollen/ dat wy ſomtijts met Lamoen-zap wieſſchen / ende mede eenige Voſſen aten. Den 16 dito / de wind Z. O. met klaer uyrſicht: wy hielden na oud gebruyck onſe Paeſſchen/ koockende een pekel-Ham / ende ſchaffende een back heete wijn-zap / daer mede wy ons vrolick maeckten: wy bemerckten dat het ijs/met deſe Zuydelijcke wind haeſtich brack / ende veel t' Zee ver-

April. vertrock / konden boven van de Tent weynich ijs in de Zee sien. Den 17 dito/ stil weer met klare Sonne-schijn/ so dat wy met ons ses Man op 't Gheberchte klommen / dat ons seer moeyelijck viel/ overmits het door 't soele water / ontlaten / ende naderhant bevrosen / soo glat om gaen was: wy rolden met ons drijen weder nederwaerts / de andere drie maets boven zijnde/vernamen weynich ijs t' Zeewaert ende in de Bahy; so dat indien de schepen daer ontrent hadden geweest / sy na alle apparentie wel tot de Bahy souden hebben konnen komen: Een Beer ontrent de Tent sich onthoudende / quam niet binnen schoot. Wy koockten weder een stuck Rheene-vleys met lanck ofte veel zap / doende daer onder wat zap van Limoenen / dat wy soo gesamentlijck met vet ende al in droncken / het causeerde goede purgatie: het Vleys stoofden wy met pruymen ende rozijnen / dat noch heel goet van smaeck was. Onse bekomen jonghe Beerkens voeden wy met Vosschen/ende somtijdts een stuck van de Walrus: Nae 't schaffen van de Kock zijn tot den avond voor d' eerste-mael sonder vuyr geweest. Den 18 dito / stil warm weer/met klare Sonne-schijn. Des na-middachs de windt N. O. doch weynich koelte: ontrent N. W. Sonne is by my weder een Beer geschoten / nae dat ick de selve achter een Chaloup bekropen hadde/ die van 't ander Volck met Lensen voort doot is gesteken / ende terstont gevilt / 't vel en vet van binnen ende van buyten gesamentlijck in verseckertheyt gebracht. Den 19 dito/de windt variabel/ N. N. O. Sonne vernamen 2 beeren ontrent de Tent/ daer van wy een schoten. Niet langh daer na quam andermael een Beer aen de voornoemde ghedoode / daer wy na schoten / maer niet geraeckten. N. Ooster Sonne is by ons weder een Beer geschoten/ende voorts doot gelenst/ die terstont gevilt wiert / ende 't vel en vet in versekertheydt gebracht. Alsoo de loop van 't langhe Roer krom ende geborsten was / hebben wy deselve uytgenomen / ende een loop van een Musket in de plaets gestelt. den 20 dito / de windt Oostelijck met klaer uytsicht: over sulcks is 4 Man nae 't Geberchte ghegaen / seyden my veel ijs in Zee te hebben gesien / anders niet vernemende zijn gekeert. den 21 dito / het windeken N. O. met klaer uytsicht. Alsoo de West-Bahy tot Rif openingh hadde / hebben wy ons Chaloup over 't landt ter selver plaetse te water gebracht / roeyde daer mede na de Mont van deselve Bahy / alwaer wy op 't Gheberchte klommen / konnen geen ijs t' Zeewaert sien: mede was de hoop/van 't Geberght eenige Rheenen te bekomen / doch geen vernemende / (na dat 4 of 5 uren uyt geweest hadden) zijn gekeert/de windt niet buyten hart van 't hooge landt vallende / konden wy met Chaloup swaerlijck zee houwen / welcke windt seer koudt was/ maer in de loute scheen de Sonne heel warm. Ons Chaloup haelden wy weder by 't Rif een groot stuck te Landewaerts. den 22 dito/de windt als voren/ met Vorst ende bittere koude. Den 23 dito / stil weer met warme Sonne-schijn/ waer over wy met vijf Man ons Chaloup te water haelden / van meeninghe om eenige Walrussen te bekomen / die wy met menichten/ so in de mond vande Bahy als t' Zeewaert op 't ijs saghen leggen. Ontrent de midde van de Bahy wesende/vonden deselve t' eenemael vast met nieu-gevrosen ijs / daer wy met de Chaloup niet door konden roeijen / waren genootsaeckt te keeren/ende de Chaloup op d' afgeroeyde plaets op te halen; want voor ons Tent hielt sich de Bahy noch heel vast met ijs: t' Huys komende/ hebben eenighe in de Sonne haer kleederen uyt getrocken om te havenen / andere leyden haer op een planck voor ons Tent te slapen op de Sneeu. De Traen smolt op veel plecken van de Backs/ soo dat wy vertrouden in 't Vaderlandt op

April. dato geen ſchoonder weer gheweeſt te zijn. Den 24 dito / ſtil weer met betrocke lucht. In den avont koeldent wat op uyt de Zuydelijcke handt. Den 25 dito/ weer ende wint als voren. In den avont begoſt het wat te ſneeuwen. Den 26 dito / de windt N. W. met ſneeu ende koude / alſo wy met de Harpoen geen bequame ſchoot op een na-gejaegden Walrus konden krijghen/ hebben wy deſelve met 2 koegels op 't ijs geſchoten/ die terſtond (als geen letſel hebbende) te water is gegaen/'t ijs begonſt ſich met het hoog water wat te ſchaveelen / wy maeckten als doen de Chaloup / toe behoorende de Camer van Middelborg voor ons Tent/ tot de Viſſcherij gereet. Den 27 dito/ de windt N. W. met redelijck goet weer. Des voor-middaegs maeckten met ons 5 Man in de Weſt Bahy jacht na twee Walruſſen / die ons niet verwachten / roeyden voor 't na de Mond van de ſelve Bahy / van meeninge in 't mogelijck waer na de Robbe-Bahy te ſien ofter eenige Walruſſen/ Beeren / ofte yetwes dat voordeel konde geven / ware te bekomen. Wy vonden onderweegh ſoo veel nieu gevroſen (doch pappich) ijs; daer wy met de Chaloup niet door konden ende weder keeren moſten/ ſchoten eenighe duyſ kens. In den avondt vertoonden ſich ons Godt lof de eerſte Walviſſen in de Bahy tot twee in 't ghetal / doch niet ſeer groot: ſy namen hun koers dicht by 't ſtrand/de Noort-Bahy (onder het ijs) in. Wy maeckten doen voort de Chaloup ter Viſſcherye gereet/om met d'eerſte gelegentheydt yets te verrichten: de Voſſen nu eenige dagen geſien/ waren ſeer naeckt / 't hayr uytgevallen / ende andere koleur krijgende. Den 28 dito/ de wind N. W. Op dato hebben wy tot diverſche malen Jacht op Walruſſen gehadt/ eenmael op drie te gelijck/ daer een van ons Companjons op eenighe brocken ijs loopende na ſchoot / dan alſoo de Lijn te kort was zijn 't deſelve ontkomen. In den avond ſchoot de wint Zuyden/ ſo dat het ijs de Noordt-Bahy uyt/ wat begon te vertrecken. Nae-middernacht de wind N. met jacht-ſneeu. Den 29 dito / het weer ende wind als vooren/ waer mede de genoemde Weſtbahy veel ijs ontfingh. In der nacht is by de Wasker ontrent de Tent weder een Walvis geſien Den 30 dito / de windt variabel met Vorſt ende jacht- ſneeu. de Bahy houdt ſich als vooren/tot ons Tent vaſt met ijs / dat met de Vloet uyt ende in drijft / ſo dat wy preſumeerden niet veel ijs onder 't Landt te zijn / overmits wy met de Noordelijcke windt noch ſonderlingh geen ijs hebben vernomen / door de dicke duyſtere betrocke lucht / hebben in 5 of 6 dagen geen Son geſien. Op dato koockten wy eenighe groote grauwe Meeuwen / voor deſen op de doode beeren geſchoten / alwaer de ſelve met yver haer koſt af ſoecken.

Den eerſten Mey / wind ende weer als voren/ ſoo dat wy te water noch te lande niets konden verrichten. Ick gaf alsdoen aen 't Volck twee kannen goet bier met een back warme wijn / ſegghende daer mede de Spits-berghſe Kermis in te ſtellen. den 2 dito / de wind variabel / tamelijck goet weer; over ſulcx liet ick het volk op 't Geberchte klimmen / rapporteerden dat ſy t' Zee niet als veel ijs konden ſien. Ontrent middagh Miſt met harde wind / waer over wy niet uyt gingen.'s Avonds de wind Noorde met Miſt / ſtrenghe koude en Vorſt. Den 3 dito / variabile wind met jacht-ſneeu ende Vorſt. Ooſter-Zonne vernamen wy een oude Beer met een kleen Jongh by ſich;maer den Hond ſiende ende horende ons gereet maecken / ſprong de deur op / ende verjoeg de ſelve. Voor ons Tent tot de Houcker-bahy leyt 't ijs noch t' eenemael vaſt. In de Wacken houden ſich ontelbare meenigte van berch-Eynden / doch ſeer ſchu ende ſwaerlijck om te bekomen. den 4 dito / continueerde den Vorſt ende het weer als voren. De Bahy hielt ſig als noch ſeer vaſt met ijs beſet/ Mey.

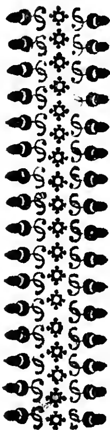
Maey.

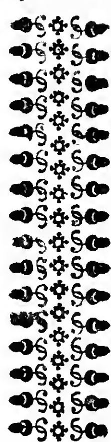
set / so dat wy nerghens met de Chaloup konden roepen. Den 5 dito/ de wint ende het weer als voren / met jagt-sneeu ende Vorst. In den avont de wint N. O. met stijve koelte ende strenge Vorst. Den 6 dito / de windt N. O. met ghestadighe jacht-sneeu / so dat wy niet van ons konde sien ; over sulcx in de Tent bleven : wy vreesden dat met de Noorde wint veel ijs tegen 't Land soude aen perssen/ so de selve continueerde ; 't konde wel gheschieden dat de Schepen laet op de Neeringh soude komen : doch de windt kan sulcx met Godts hulp haest doen veranderen. Den 7 dito / de wind N. O. met gestadige jachtsneeu. Ontrent 3. o. Sonne vernamen wy een Beer aen de Walrus staen te eten / die wy met dubbelt scharp in 't lijf schoten/ en Bahywaert op liep / welcke naderhandt van ons Timmerman is gheschoten / waer door hem doen veel bloeds de muyl als anders uyt-liep / klimmende op eenige groote ijsbrocken / daer de selve / na dat wy konden bemercken / gestorven is. In den avont klaerdent wat op. Den 8 dito/ de wind N. O. met klare Sonne-schijn ende lijdelijcke koude / soo dat wy met ons 4 aen de W. bahy op 't Gebercht klommen/van daer wy niet als ijs t' Zee konden sien ; doch in 't W. ende W. ten Z. niet so vast/als in 't Noorden anders niet konnende vernemen/zijn van hoogh 't Gebercht af / op de sneeu na om laegh gegleden ; de Sonne gaf soo veel warmte/ dat het volck op de sneeu haer kleeders uyt-trocken om te reynigen. Ontrent N. N. W. Sonne vernamen wy een Beer / die nae dat 6 mael met dubbelt scharp in 't lijf geschoten was/in 't ijs gestorven is/die wy van stonden aen op 't land wonden ende ontweyden/ doch geheel mager. Den 9 dito / de windt als voren met jacht-sneeu/ harde Vorst ende bittere kou. Den 10 dito / de wind. N. O. met ja ht-sneeu. In de Honde-wacht weckte onse Timmerman my op / seggende dat een beer aen de Walrus stont te eten / daer ick op aen leyde / 't roer my tot 5 of 6 mael weygerende/ begaf hem dito beer Bahy-waert op 't ijs/ daer de selfde in brack/ende eyndelijck van de ghenoemde Timmerman met de derde schoot gedoodt is / daer wy met ons 4 over 't nieuwe gevrosen ijs na toe gingen/ om een tou aen vast te maecken / doch wiert met de stroom onder het ijs getrocken / ende ist ontdreven. Den 11 dito / de windt N. O. met tamelijck klaer uytsicht. Ontrent middagh vernamen wy een beer op strant / staen te eten van de Walrus/ voor desen bekomen/die door 't karren in 't opstooten van de deur verjaecht is. Den 12 dito / de windt als vooren met Vorst ende heldere klare lucht ; doch wy verhoopten met de volle Maen veranderingh van wind te sullen krijghen / daer mede 't ijs t' zee kan vertrecken / op dat wy ons Chaloup te water doende yet verrichten soude mogen. Ick verstont dat van ons Timmerman een Walvis in de West-bahy ghesien was Den 13 dito / de wind Z. ende Z. O. met klare Sonne-schijn. Op dato hebben wy onse doodt geschoten beeren / (in de winter / overmits de groote kouwe ongevilt ghelaten) uyt de sneeu ghedolven/om door de Sonne te ontdooijen/ villende mede d' een zijde van de Walrus d' ander zijde die hardt gevrosen was teghen de Sonne ghestelt hebbende : wy maeckten als-doen de Middelburgher Tent schoon / de beere-vellen by ons daer gebracht / op de sneeu te luchten geleyt zijnde. 's Avonds Z. W. wint met weynich koelte / schoon weer. Den 24 dito / de windt N. O met donckere betrocke lucht / voor de West-bahy konden wy sonderlinge geen ijs sien : maer van 't Rif tot de Mondt der selver was 't vol ijs / behoudens eenighe wacken dwers voor ons Tent: mede hielt sich de Noortbahy t' eenemael vast ende dicht van ijs. Den 15 dito / de windt ende weer als voren. 's Middachs zijn wy nae groote moeyte / met ons Chaloup door ende over 't ijs in 't wack gekomen / daer wy

Maj. jacht maeckten na Walrussen / die verde in de ijs-brocken laghen / over sulcx wy met de Chaloup daer niet wel by konden komen / daer van ons Noorman een met 2 kogels in de kop schoot / die hem terstont t' zeewaert (als geen letsel hebbende) heeft begeven / men kan als 't vel niet ghespannen staet / zwaerlijck daer deur schieten. In 't keeren schoot ick 2 berg-Eynden / het selve ghevogelt is niet wel onder schoot te bekomen / daer als men achter de ijs-brocken sittende / met de Chaloup onder kan roeijen; zy moeten ook hart-steeck doot geschoten worden / ofte wy moeten met groote moeyten deselve na-roeijen / overmits die ongelooflijck duycken. Den 26 dito de wint N. O. met betrocke lucht. Op dato maeckten wy Jacht na Walrussen / Robben ende bergh-Eynden / doch hebbender geen bekomen; maer maeckten mede de Amsterdammer ende andere Tenten schoon / daer wy voor desen ons rendevous veeltijts hebben gehad / waer door eenighe Sneeu in de selve Tenten was gekomen. Den 17 dito / weer ende wint als voren. Nae-middach hadden wy jacht na Walrussen ende Robben / daer geen zijn bekomen / door de harde stroom leed men met de Chaloup groot prijckel / alsoo eenighe stucken ijs met leech water op 10 of 12 vadem aen de gront sittende / met hoog water los raeckten / ende men tusschen de selve licht aen stucken soude werden geperst / so dat wy genootsaeckt waren uyt de Chaloup te springen / ende de selve om het minste perijckel op het ijs te trecken. Den 18 dito / de wind als voren met duysich weer: wy roeyden met de Chaloup uyt om yets te bekomē / vernamen eenige troupen Eyndvogels / daer wy op schoten / ende een van bekomen hebben. Schoten mede na eenighe Robben / doch geen sijnder gerocht. In 't keeren vonden wy den Beer op den 10 dito hier voren geschoten / die wy met de Kaepstander op de Wal wonden. Den 19 dito / de windt N. O. betrocke lucht met Jacht-sneeu. In den avont roeyden wy nae Bergh-Eynden / maer konden geen binnen schoodt krijghen. In der naght een harde storm uyt de Z. Westen / met ghestadighe Jacht-sneeu. Den 20 dito / weer ende wint als voren / na wy konden bemercken / begonst de Noordt-Bahy tot d' Eylanden van de Arssiypelle openinge te krijgen; als mede in de West-Bahy. Het ijs ontrent het Rif schoot t' eenemael voor ons Tent / van gelijcken 't ijs van den Oever ende 't Doot-mannen Eylant. In den avont is by ons volck eenigh Gevogelte / soo Bergh-Eynden / als Borgemeesters ofte groote grauwe Meeuwen bekomen / welcke Meeuwen wy veel op de gedoode beeren (voor ons Tent leggende) schieten / want sy daer van haer kost halen. Den 21 dito / de wind Z. W. met harde buyen ende gestadighe sneeu: wy koockten ons bekomen Wilt-braet met pruymen. In den avondt klaerdent wat op. Den 22 dito / weer ende wind als voren: wy konden voor als noch niet vernemen met dese wint eenige openinge gekregen te hebben. Op dato isser veel sneeu ghevallen. In den avond roeyden wy achter eenige stucken ijs / op hope van eenige Walrussen / Robben / ofte yetwes anders te bekomen: schoten in 't weder keeren een Bergh-Eynd. Den 23 dito / een stijve koelte uyt de Noordelijcker-hand. 's Nachts ontrent Noorder-Sonne hebben wy een Beer bekomen / die nae drie schooten op de Wal gekregen hebbende / hem te water begaf / daer wy met ons Chaloup na roeyden / ende na langh jagen noch diversche schoten en steecken met Lensen ontfangen hebbende / in 't water sterf / die wy aen 't Lant gebouchsaert op de Wal met de Kaepstander wonden / terstont gevilt / 't vet ende vel in versekertheyt gebracht hebben. Diversche wijfkens van beeren zijn van ons t' eenemael op gesneden / om eenige ongeboren jongen te vinden / maer noyt yet vernemende: Overmidts men schrijft Maj.

Maj. dat de Beeren een stuck vleesch werpen/ 'twelk na negen dagen vande Moer geleckt wort/ 't fatsoen van een beer ghelijckt. Den 24. dito / de wint als voren met handtsaem weer. Ontrent de middach vernamen wy eenighe witte Walvisschen in de Bahy / komende uyt de West/ daer wy Jacht op souden hebben ghemaeckt / dan al eer de Chaloup met ons te water was/begaven sy hun onder 't Ys: wy maeckten alsdoen ons wooningh-Tent schoon / welcke vloer seer was gebroken/en leyden daer in 125. stenen van de Kamer Amsterdammer tent/ tafels ende bancken geschuert hebbende de Solder (welcke soo dick met flocken roock hingh / gelijck de bladeren aen de boomen) hebben wy so ghelaten/op dat in 't ophalen van de Loodse tegen 't naste Jaer daer op soude werden gelet: wy vilden mede de Walrus voort af. Des avonts zijn wy met de Chaloup uyt geroept/ om te sien of 'er niets waer te bekomen/varende een stuk in de West-bay tot dat wy van't Ys niet verder konden/ alwaer wy hoogh op 't Gebercht klommen ende buyten de Bahy sonderlingh geen Ys sien konden: maer in de selve Bahy ende in 't N. al Ys. In 't wederkeeren bevonden wy onse passagie af gesneden / ende t' eenemael met Ys beset/ daer wy met groote moeyte ons Chaloup so door als over mosten trecken/ wy waren ook al by na geresolveert ons Chaloup op eenige Ys-brocken de welcke op 7. of 8. vadem aen de gront saten/te halen/en ons met plancken ende riemen over de Ys-brocken na Lant te begeven.

Den 25. dito/de windt Noorde. Nae middag ben ick met noch 5. Man na de Zuyd-Salaetberg geroept van mening om eenighe Rheenen te bekomen; overmits de Zee hart aenbrandende/ dorsten wy met de Chaloup 't lant niet aen doen In 't keeren kreghen wy eenighe harde seyn-winden over 't Gebercht/dat ons dacht met het deynen vande zee de Chaloup sich verheffende uyt het water/ dat t' onderste boven soude hebben gewaeyt Maj. daer over zwaerlijck konden oproepen / schoten ontrent ons Tent 2. Bergh-Eynden. Inden avont wierde by een van ons Companjons een groote Walvis gesien/ die van de Noordt uyt het Ys komende / sich Bahy-waerts in begaf. Den 26. dito/de windt N. O. met Vorst ende gestadige jacht-sneeuw/soo dat des avonts wel een half Mans lengte sneeu voor ons Tent waer gekomen. Den 27 de wind variabel met handtsaem weer. Ontrent middach vernam ick een Chaloup met Volk/daer over wy al t' samen seer verblijd waren / God danckende dat hy ons so langhe bewaert hadde / ende voor alle prijckel beschermt: dit was de eerste welck in 9 Maenden min 5 daghen van ons ghesien was / die wy verspraecken. Sy seyden van den Commandeurs Cornelis Krouss Schip te zijn/die alsdoen noch voor de Robbe-bahy was: wy vereerden haer Commandeur een stuck van ons verwinterde Rheene-vleys / ende presenteerende den selfden een Salaet: wy verstonden mede dat sy luyden aen 't voor-landt ontrent 16. of 18. mijlen van de Bahy een Chaloup hadden afgevaerdicht/die door contrarie wint ons noch niet verschenen was. In den avont is den voornoemden Crouff voor de West-bahy ten Ancker gekomen. Den 28. dito/de wint als voren met Vorst. Op dato is de ghesevde Crouff aen ons Tent gekomen: sy waren seer verwondert over ons leven/ende goede dispositie/daer van Godt alleen de eere toe komt. Den 19. dito/ windt ende weer als voren. Ontrent Wester-Sonne scheent wat te stillen / waer over wy ghesamentlijck/door versoek aen de ghenoemde Crouffs boort zijn geroept / nae dat sy drie Chaloupen aen de Z. ende drie aen de N. op de Klippe ter Visschery gestelt hadden; wierdē alsdoen in de Kajuyt met ons 2. treffelijck onthaelt/ ende ons andere vijf met-gesellen met 2 pintjens bier eerlijck tractement aen gedaen/ den

May. danck daer van laet ick de ghemelde Croeff. Ick verſtont alſ doen dat de verhaelde Chaloup van 't voor-land te water geſtelt/ al aen boort was ghekomen/ brenghende drie Rheenen met ettelijcke Walrus-Koppen om de Tanden wille aen boort: van welcke bekomen Rhenen wy tot verversinge niets hebben ghekregen. Na een ure blijvens zijn wy van ons Companjons/ willende de Riemen uyt ons Chaloup (voor desen over 't land getrocken) halen/ tot over 't hooft in de sneeuw gesoncken/ alwaer wy met de Riemen by kropen hem een der selver toestekende/ om daer mede uyt te klimmen. In der nacht is den ghemelden Crouff met ſijn Schip tot voor de Houcker-bahy ghekort/ ende aldaer ten Ancker gekomen/ delvende haer Chaloup uyt de Sneeu. Ick verstondt mede dat twee Chaloupen in de West geleghen/ wech waren gespoelt. De Noord-bahy hielt sich noch t' eenemael met Ys beset. May. Den 30. dito/ kalm stil. op dato is de voorschreven Crouff met ſijn Chaloup na de Magdalena Bahy geroept. Naemiddag maeckten wy na diversche Walrussen Jacht/ daer van geen zijn bekomen. Des nachts zijn noch vijf Schepen/ den Admirael/ Schout by nacht/ benevens twee andere/ de West-bahy in op de Reede ten Ancker gekomen. Den lesten Mey/ de wind Zuydelijck Desen morgen begonst het ijs inde Noort-bahy t' Zee te vertrecken Des avonts is de Heer Generael Cornelis Pietersz Ys/ beneffens Jan Mathijsz Steen in de Noort-bahy op de Reede ten Ancker gekomen / en sy hebben malkander met een Eerschoot verwellekomt.

Eynde des Journaels.

Matri-

Matrialen / Victualie / Ammunitie als anders / ten behoefte in neghen Maenden / voor seven Persoonen aen het Landt Spitsberghen, om te Overwinteren ghelaten.

Erst 13. quarteelen hart broot. Een smal Ton witte Bisschuyt. Twee half-vaten Boter. Een quarteel met 25. Kaesen Een smal Ton met 15. Kaesen. Drie quarteel met Gort. Drie quarteel met witte Erweten. Een quart en een smal Ton grauwe. Vijf quarteelen Stockvis. Vijf Tonne Vleys. Een Tonne Speck. Veertien quart met Scheeps bier. Twee smal Tonnen Goet bier. Twee half-vaten Brandewijn. Een Aem Fransche wijn. Een quarteel met Azijn. Twee Tonne Zout. Een halve Ton Peeckel. Ses stoop Oly van Olijve. Tien pont Suycker. Sevende half stoop Lamoen-sap. Twintich pont Taback. Ses dosijn pijpen. Vijftich pont Pruymen. Twee pont lange Rozijnen. Vier pont Ronde. Een pont Gengber. Een pont Peper Een vierde pont Noote-muscaten. Vier loot Caneel. Twee loot Nagelen. Twee loot Foelie. Een vatjen Mostert zaet. Een half kinneken Zeep. Ses of acht pont Kaerssen. Hondert twintigh Deelen. t'Sestich boomsche Kapravens. Een quart met Kocx gereetschap, oock eenige Spijckers als, &c. Dertich quart. Schotsche Colen. Vijf-en-twintich quart Turf. Drie vadem Brant-hout. Een vaetje met Swavel. Een Kopere Lamp. Een bos Katoen. Een Kachel met haer toe-behooren. Ses houte schoppen Twee beslaghe Schoppen. Twee Bofkaysche Bijlen. Een Kocx Ketel Een koopere Panne, met eenigh aerde Pot-werck Twee hangende Compassen. Drie Chaloups Compassen. Twee vier uurs Glasen. Ses half uurs Glasen. Een houten Emmer. Een Tinne drinckens-kanne. Een Var-kijcker. Een Laecken om Tintel te branden.

Ammunitie van Oorlogh.

Vier Muskets. Een Kort en een lanck Vuyr-roer. Een vatje met Lont en Kogels. Een vatje Bos-kruyt. Een kruyt-Fles. Twee pont kogels tot 't lanck roer. Een pont Hagel Ses Psalm-boecken. Een Testament. Een Huys-postil. Een Boeck om Iournael te houden. Een bos Pennen. Een kanneke met inct. Drie Boek Pampier. Twee Almanacken.

Van 't gene de Commandeurs op haer vertreck yder in't particulier ons hebben gelaten.

Amsterdam.

Twee Oxhoofden Rogge-meel. Een vat goet Bier. Een Roockte Ham. Een half pont Peper.

Delft.

Twee stoop Oly van Olijve. Een vier uurs Glas. Een Bijl. Twee derdepart vat kaernde melk.

Enckhuysen.

Een vierde Anker Fransche wijn. Twee stoop Oly van Olijve. Een Bier-glas. Een Wijn-roemer.

Middelburgh.

2. Stoop Oly. Twee en een half pont Sool-leer, Drie Hoenders. Een tonne Gerst.

Vlissinghen.

Een varcke Schoer. Ses gesoute Laberdanen.

't Gunt op't arrivement van de Schepen by ons is gevonden.

Drie vatjens Mostert-zaet. Eenighe stucken vleys. Drie of vier stucken Speck. Een ende een half vat Sout. Een partijtgen Oly. Seventien Kasen. Ses en een half quarteel broot. Twee en een festep quart. witte Erwet. Twee quarteelen Gort. Drie quarteelen Stockvis. Vijf of ses stoop Brande wijn. Twee vadem Taback. Van als een weynigh Specerije. Een partijtgen Salaer. Eenighe stucken Rheene-vleys, om door de Vloot te laten visiteren.

De Lenghte van de Wooningh-tent was een-en-twintigh voet, breet festien voet, van de gront d' eerste verdiepingh seven voet en een half, van buyten met Deelen, ende van binnen met een halve Steen opgehaelt, de Solder met Kley geleyt, het Magazijn achter ons Tent, daer wy met een deur in quamen, lanck twaelf voet, breet en hoogh als voren, licht op geslagen van een Deel dickte.

GEDICHT

Aen alle Scheeps-gesellen.

KOmt hier, siet eens die de Baren
Van den woesten Oceaen,
Meermaels geerigh hebt doorvaren,
Om na 't vreemde Landt te gaen:
Die in dienste van u Reder,
Als't hem nut is en behaeght,
Niet aensiende wint of weder,
Lijf en leven willigh waeght.
Siet eens of die seve Gasten,
Soo de minsten als de meest,
In't gevaer kloeck aen te tasten
Oock onaerdigh zijn geweest.
Wat sy by die wrede strande,
By de smoockoy van den traen,
En te water, en te lande,
Moedigh hebben uytgestaen.
Als de kromme Beere-klouwen,
En die scherp-gespitsten tand
Haer aen stucken pooghd' te houwen,
En te werpen in het sand.
Als de felle water-rollen
Van de snelle Soute vloed,
Aengestouwt en op geswollen
Schenen t' eyschen lijf en goed.
Als de rasch-verbolge winden
Met haer krachten quamen af;
Om haer onvoorsiens te vinden,
En te domp'len in het graf.
Alsmen daer begost te meenen,
Dat men van die helsche strand
Sonder ooren, neus of teenen,
Keeren sou in't Vaderland.
Als sy van haer Tent geweken
Aen die ysselijcke Rhee,
Meenden tot de keel te breken.
En te smooren in de snee.
Als de sloep was uyt gelopen,
En sy mosten al te voet,
Zijnde van het Ys bekropen.
Loopen op de marmer-vloer.
Als sy levendigh begraven
In den damp en sneewichyt,
Dochten, adieu Delphsche Haven,
Adieu in der eeuwigheyt.
Waer sy keerden ofte wenden,
Over al scheen schrick en nood;
Over al een droevigh Ende,
Als een schimme van de dood.
Hier uyt kunt ghy merk'lik mercken,
Om te zijn vry onbeswaert,
En u ziele te verstercken:
Dat niet deert,'t geen Godt bewaert.
Eer u dan op sulcke kusten
d' Onspoed schielik overslaet,
Boet hier mede uwe lusten,
En zijt wijs door anders quaed.
Hoe ghy u bequaem sult weeren,
Metten emmer in den brand,
Sult ghy hier uyt fijntjes leeren,.
Sonder u we schae of schand.

Adriaen Ravesteyn,
Patientia & spe.

EYNDE.

